

dem, der bliver til fjender i morgen. De fjender, man bekæmper nu, er dem, man selv har været med til at opbygge.

Det var USA og de vestlige lande, der støttede Taleban og var med til at opbygge det. Det var USA og de vestlige lande, der støttede Saddam Hussein, og det var derfor, at statsministeren kunne sige, at Saddam Hussein har masseødelæggelsesvåben, at det ikke bare er noget, vi tror, det er noget, vi ved. Det var jo, fordi det var de vestlige lande, der selv havde leveret de masseødelæggelsesvåben til Saddam Hussein.

Hvis ikke man får rettet op på den strategi, risikerer vi at begå de samme fejl. Det er den amerikanske præsident og den danske statsminister i fuld gang med. Derfor skal vi have stoppet den strategi og have lagt en ny strategi, der klart bygger på menneskerettigheder og demokrati, og som ikke går på kompromis med dem. Det ville være den bedste mulighed for at bekæmpe terrorismen i verden.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg vil afvente et par minutter endnu for at give medlemmerne tid til at finde på plads.

Kl. 15.40

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 24 af Troels Lund Poulsen (V), Peter Skaarup (DF) og Pia Christmas Møller (KF) (*se side 1927*) vedtoges med 59 stemmer (V, DF og KF) mod 49 (S, RV, SF og EL).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 23 af Line Barfod (EL), Mogens Lykketoft (S), Morten Helveg Petersen (RV) og Holger K. Nielsen (SF) (*se side 1916*).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 7:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om udviklingen i Irak, herunder om antallet af dræbte soldater og civile, antallet af flygtninge, genopbygningsindsatsen, den sundhedsmæssige og sociale udvikling, udviklingen i demokrati i forhold til religiøse, sekteriske og etniske grupperinger og udviklingen i terror samt risikoen for en eskalering af borgerkrigen?«

Af Villy Søvnald (SF), Ole Sohn (SF), Rune Lund (EL) og Frank Aaen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 10/10 2006. Fremme af forespørgslen vedtaget 24/10 2006).

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Inden vi kan give ordet til ordføreren for forespørgslerne, skal jeg gøre opmærksom på, at da forhandlingen ikke kan ventes afsluttet før kl. 17.00, vil afstemningen om eventuelle forslag til vedtagelse ikke blive foretaget i dag, men vil blive foretaget torsdag formiddag.

Begrundelse

Villy Søvnald (SF):

Statsministeren siger, at der er fremskridt i det sydlige Irak, altså der, hvor Udenrigsministeriets rejsevejledning fraråder ...

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Lige et øjeblik. Jeg må bede om ro i salen, mens ordføreren for forespørgslerne taler, tak.

Villy Søvnald (SF):

Mens statsministeren siger, at der er fremskridt i det sydlige Irak, fraråder Udenrigsministeriets rejsevejledning, at man tager dertil. Det var jo der, 12 tolke for nylig blev likvideret, fordi de arbejdede for koalitionen. Stop nu fortielserne! vil jeg sige til statsministeren. Hold nu op med alle de omskrivninger, alle de halve sandheder, alle de kvarte sandheder, alle de halvkvædede viser, alle de fuldtone manipulationer.

Den irakiske regering er hverken handlekraftig eller stabil, konflikten antager mere og mere form af en borgerkrig. Sådan skriver Forsvarets Efterretningstjeneste i den årsrapport, vi fik i går. Rapporten fra Forsvarets Efterretningstjeneste tegner i øvrigt et konsekvent billede af det kaos, der lige nu dominerer Irak.

Vi er i krig. Det er ikke bare noget, jeg siger, det er noget, irakiske ministre siger. Irak er også i borgerkrig. FN's generalsekretær kalder det for det, der er værre end borgerkrig. Ud fra ethvert parameter er der mange mennesker, der hver dag dør som følge af vold, mange, der vælger at flygte fra deres hjem, mange etniske og religiøse spændinger osv., der er så mange, at vi, hvis vi ikke selv var en del af det, ikke selv var årsag til katastrofen, ikke ville tøve med at kalde det en borgerkrig.

Ifølge The Lancet vurderes mellem 400.000 og 900.000 mennesker at være blevet dræbt som følge af krigen. De anslår, at 655.000 døde som følge af krigen er et realistisk bud. Det svarer til godt 2 pct. af den irakiske befolkning, altså hver 40. iraker – 1 ud af 40. Jeg har haft lejlighed til i New York at høre en af forskerne bag rapporten. Den er blevet til på de selv samme forskningsmæssigt anerkendte præmisser, som man brugte efter tsunamien, og som også bruges i Darfur og i øvrigt mange andre steder. Vi kan derfor hverken foregøgle os selv eller verden, at der sker fremskridt i Irak.

Jeg plejer at indlede en forespørgsel med ordene, at jeg ser frem til debatten vel vidende, at vi formentlig efter 6 dræbte danske soldater, 2.900 dræbte amerikanske soldater og 655.000 dræbte irakere – civile irakere – igen, tror jeg, vil høre statsministeren sige: Nu synes jeg, vi skal se fremad; eller: Der er ikke noget at komme efter. Jeg håber, vi i dag får et stærkere svar.

Kl. 15.45

Vi er i krig i Irak. Det har udviklet sig katastrofalt. Intet er gået som planlagt, regeringen tog fejl, regeringen forvekslede ideologi og virkelighed. Regeringen kan selvfølgelig have svært ved at svare i dag. Jeg håber ikke, vi har sat regeringen i forlegenhed. Vi ved godt, at den amerikanske Baker-Hamilton-rapport først kommer i morgen, alligevel håber vi på, at regeringen er i stand til at give udtryk for et selvstændigt dansk synspunkt.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil i denne debat først og fremmest fokusere på de generelle civile og politiske aspekter af udviklingen i Irak. Terror har vi netop diskuteret under det foregående punkt, og de militære aspekter bliver behandlet senere i dag.

Jeg vil godt indledningsvis slå fast, at situationen i Irak er meget alvorlig, men det er vigtigt også at have den overordnede udvikling for øje. Irak er i gang med at omskabe sig fra et diktatur til et demokrati, og der er faktisk opnået meget. Rammerne for en helt ny, demokratisk orienteret fremtid for landet er skabt med en afstemning om en ny forfatning, to valg, indsættelse af et parlament – et parlament, hvor de centrale etniske og religiøse grupper har plads – og dannelse af en samlingsregering på baggrund af den nye forfatning.

Denne overgang fra diktatur til demokrati er det, den irakiske befolkning i stor udstrækning har støttet op om med den flotte valgdeltagelse ved de tre valg i 2005. Selvfølgelig den massive opbakning bag valghandlingerne er i sig selv et stærkt udtryk for den irakiske holdning til demokrati. Trods trusler mødte langt de fleste irakere op, og langt de fleste stemte. Dem skylder vi vores fortsatte støtte; dem kan vi ikke svigte.

Den folkevalgte irakiske regering har nu fremlagt sit regeringsprogram, og premierminister Maliki har præsenteret sin freds- og forsoningsplan. Parallelt med det er det irakiske parlament begyndt at virke. Der er fremlagt et ambitiøst lovprogram, ligesom der er nedsat en kommission, der skal gennemgå forfatningen og fremkomme med forslag til mulige ændringer.

Men der er fortsat store udfordringer, og jeg skal heller ikke lægge skjul på, at de demokratiske fremskridt er skrøbelige. Der er mange, som ønsker at spænde ben for en positiv udvikling. Det spørgsmål, man så må stille, er, hvilke udfordringer det så er, den irakiske befolkning og den irakiske regering står over for.

I den videre politiske proces er det helt centralt, at freds- og forsoningsplanen bliver gennemført. Det er vigtigt for en forbedring af sikkerhedssituationen, at der bliver skabt forsoning mellem de forskellige religiøse og etniske grupper i Irak, og det er kun irakerne selv, der kan gøre dette. Så skal der også findes holdbare løsninger på fordelingen af Iraks olieressourcer. Det spørgsmål bliver behandlet ved gennemgangen af forfatningen, ligesom parlamentet ventes at drøfte et udkast til en ny olielov i den nærmeste fremtid.

Desuden vil jeg pege på spørgsmålet om føderalisme, herunder oprettelse af nye regioner. Fra sunnitisk side frygter man, at det midterste og vestlige Irak, som er det mest ressourcerige område, bliver ladet alene tilbage, mens shiitterne i syd og kurderne i nord beholder hovedpar-

ten af landets ressourcer. Det er en bekymring, vi må tage alvorlig, og svaret er, at man må indgå de nødvendige kompromiser mellem de forskellige irakiske grupperinger. Det er den eneste demokratiske og fredelige vej frem.

Så er der naturligvis de sikkerhedsmæssige udfordringer. De er store, og de hænger som nævnt sammen med den manglende forsoning. Det vurderes bredt, at mere end hundrede irakere dør dagligt som følge af den sekteriske vold eller terroranslag. Ifølge de seneste tal fra FN blev ca. 3.700 dræbt i oktober, og det er det højeste antal siden marts 2003. Det er selvfølgelig et tal, der gør dybt indtryk, og som jeg har sagt før, er hvert eneste dødsfald et for meget.

Kl. 15.50

Jeg har noteret mig, at de, der har stillet forespørgslen, interesserer sig meget for, om situationen nu kan kaldes borgerkrig eller kaldes noget andet. Det synes jeg altså faktisk ikke er særlig afgørende, for min skyld kan man kalde det, hvad man vil. Problemerne i Irak handler ikke om ord, de handler om handling.

Det afgørende er, at den sekteriske vold bliver bragt til ophør, og at landet bliver stabiliseret. I den sammenhæng vil jeg godt understrege, at en væsentlig del af sikkerhedsproblemerne udgøres af militserne, der stadig har alt for stort spillerum. Den irakiske regering må derfor gøre langt mere for at svække deres indflydelse, og det kan bl.a. gøres ved at styrke de irakiske sikkerhedsstyrker. Der er faktisk gode tegn på, at uddannelsesindsatsen og kapacitetsudbygningen blandt de irakiske styrker virker. Samtidig forholder det sig således, at efterhånden som de irakiske sikkerhedsstyrker magter flere opgaver og får overdraget mere ansvar, er det muligt, at de multinationale styrkers rolle kan blive justeret i retning af en gradvis mere tilbagetrukket rolle.

Sikkerhedssituationen påvirker også antallet af flygtninge. UNHCR anslår, at der er op mod 1,6 millioner internt fordrevne irakere. Det skønnes, at 425.000 personer i år er brudt op fra deres hjem, og dette tal vurderes i øjeblikket at stige med omkring 50.000 om måneden. Det hører så også med til billedet, at Irak traditionelt har haft et stort antal internt fordrevne, bl.a. på grund af Saddam Hussein-styrets forsøg på at – skal vi kalde det – arabisere områder med etniske mindretal. Det vurderes derfor, at cirka halvdelen af de 1,6 millioner internt fordrevne forlod deres hjem allerede før 2003.

Ifølge UNHCR befinder der sig nu op mod 1,8 millioner irakere uden for Irak, og heraf er størstedelen bosat i Jordan og Syrien. Hovedparten forlod Irak for mange år siden, men udrejsetallene har været stigende i 2005 og 2006. FN anslår, at 100.000 personer er flygtet ud af Irak om måneden det sidste halve år.

Stillerne af forespørgslen spørger så også til genopbygningsindsatsen. Det giver mig i øvrigt lejlighed til lige at rette op på lidt forvirring, der tilsyneladende har været i medierne. Der har været forlydender om, at der ikke skulle være en plan for genopbygningsindsatsen, men det er faktisk ikke korrekt. Udviklingsministeren har sammen med forsvarsministeren og udenrigsministeren i tæt samarbejde fastlagt en strategi, der i øvrigt også fremgår af regeringens Irakanalyse, der senest er opdateret i maj 2006.

Lad mig også understrege, at den danske genopbygningsbistand i Irak faktisk bliver gennemført nogenlunde efter planen. Folketinget har hidtil bevilget 500 mio. kr. for perioden 2003-2008, og med udgangen af 2006 vil over 400 mio. kr. ud af dette beløb være enten øremærket eller anvendt.

Jeg vil gerne tilføje, at alle danske genopbygningsaktiviteter er aftalt med vores irakiske partnere, og at aktiviteterne i øvrigt følger prioriteterne i den irakiske regerings såkaldte nationale udviklingsplan. Der er altså tale om en tæt irakisk inddragelse i planlægningen og gennemførelsen af projekterne, og det er et helt centralt element i den danske strategi.

De største udfordringer på genopbygningsområdet er dels sikkerhedssituationen, som jeg har været inde på, dels at sikre den nødvendige kapacitet hos de irakiske myndigheder. Det er nødvendigt at sikre, at pengene til genopbygning bliver anvendt optimalt. Det kræver øget fokus på kapacitetsopbygning af den irakiske centraladministration, der på flere områder er alt for svag.

Kl. 15.55

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at oplyse om forberedelserne af den internationale konference Iraq Compact. Det primære fokus i Iraq Compact er Iraks økonomiske udvikling over de kommende 5 år, dog med inddragelse af politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål som nødvendige forudsætninger for at gennemføre en sådan plan.

Forhandlingerne om partnerskabet nærmer sig sin afslutning. En international konference, hvor samarbejde kan lanceres, ventes gennem-

ført senere. Danmark vil deltage aktivt i Iraq Compacts gennemførelse, men det vil også være en oplagt mulighed for Iraks naboer til at bidrage konstruktivt til udviklingen.

Hvordan kan vi bidrage til at tage disse udfordringer op?

Ja, til spørgsmålet om den politiske proces og forsoning har jeg givet svaret: Kun irakerne kan forsones sig med hinanden. Der må udarbejdes nationale kompromiser om de afgørende spørgsmål, særlig om olien og føderalisme, og alle parter må give sig. Det er demokratiets essens. Jeg har gjort klart, at Danmark også fremover vil støtte den irakiske regerings bestræbelser på forsoning.

På genopbygningsområdet vil vi fra dansk side øge vores fokus på kapacitetsopbygning af de centrale myndigheder i Bagdad inden for områderne demokratisering, menneskerettigheder og landbrug. Det vil ske som et bidrag til Iraq Compact.

Samtidig vil vi gradvis overdrage ansvaret for de danskfinansierede projektaktiviteter i Basraprovincen til vore irakiske partnere, så de selv vil kunne videreføre og udbygge aktiviteterne for egne midler. Udviklingsministeren vil senere fremlægge et nyt aktstykke på 50 mio. kr., der afrunder og konsoliderer vores civile indsats. Det styrkede fokus på Bagdad vil være reflekteret i denne ansøgning.

Forhandling

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Vi går til ordførerrækken. Der er anmodet om forlænget taletid, så ordførerne har 10 minutter i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Villy Søvnald (SF):

Nogle gange kan man spørge sig selv: Befinder statsministeren sig som det eneste menneske efterhånden på hele kloden i en fuldstændig anden verden?

Tony Blair blev interviewet på engelsk tv for nylig og blev spurgt: Er det rigtigt, at krigen er en katastrofe? Han svarede: Krigen er en katastrofe. Han svarede: Ja.

Dagen før han blev afsat som forsvarsminister, skrev Donald Rumsfeld et brev, hvor han gjorde opmærksom på, at planen for Irak havde slået fejl.

Så hører vi en dansk statsminister, der indleder med at sige, at der er opnået meget.

Undskyld mig, men jeg må sige til statsministeren, at det næsten er for meget. Det er en fantastisk position, at vi har et menneske tilbage på den her klode, der er så stædigt – jeg ved ikke, om man må anvende ordet dumstædigt fra Folketingets talerstol, men i hvert fald noget i den retning – at det er umuligt for det menneske at anerkende et nederlag.

Jeg havde forventet, at statsministeren i dag havde åbnet op for posen og fremlagt en dansk strategi for, hvordan man vil komme ud af det her morads. Jeg anerkender, at statsministeren kan have den vanskelighed, at den amerikanske rapport først kommer i morgen, og at det derfor kan være svært at lægge en dansk strategi dagen før, men alligevel: Hvad var så statsministerens bud? Jo, at de irakiske sikkerhedsstyrker skulle overtage stadig mere. Statsministeren henviste selv til Forsvarets Efterretningstjenestes rapport. De skriver på side 19, og jeg citerer fra anden spalte, næstsidsste afsnit:

»Det går trægt med at opstille den irakiske hær. Hæren uddannes efter USA's og NATO's doktriner, men styrkernes effektivitet er hæmmet af infiltration for både militser, kriminelle og udenlandske efterretningstjenester.«

Det er altså det, der var statsministerens offensive bud på, hvordan man kommer videre, og det er det, der underkendes af den danske efterretningstjeneste.

Statsministeren gjorde så også rede for, at der skam var en plan for genopbygningen af Irak. For nylig fik vi noget så sjældent som en kritik fra 12 danske officerer, der leverede en ganske bestemt kritik af den danske indsats og meldte, at der ingen plan var. Der var ingen plan for genopbygning, som de kunne skimte, og forskellen på statsministeren og dem er måske, at de befinder sig ude i felten.

Kl. 16.00

Derfor vil jeg endnu en gang opfordre statsministeren til at droppe det skønneri, der er ingen, der tror på det, for de fleste har adgang til at se tv, høre radio og læse både danske og udenlandske aviser.

Oktober var den fjerde mest dødelige måned for de amerikanske styrker under hele krigen. 70 pct. af alle angreb i Irak var rettet mod koalitionen. Det er militærets egne tal citeret i flere store amerikanske medier. Men skolebørnene eller mødrene på vej til marked kører jo ikke i pansrede køretøjer – de dør. Derfor synes jeg, man skulle droppe mummiespillet.

Statsministeren henholder sig til fremskridt der, hvor Udenrigsministeriets egen rejsevejledning advarer folk mod at tage hen. Derfor vil jeg spørge regeringen og Dansk Folkeparti: Kunne dagen i dag ikke blive dagen, hvor man erkender, at man har været med til at sætte noget i gang, som man ikke anede konsekvenserne af?

I det omfang regeringen og Dansk Folkeparti faktisk var advaret – og det var flertallet på mange og lange stræk – valgte man helt bevidst at sidde de advarsler overhørig. Det er det, regeringen og Dansk Folkeparti skal stå til ansvar for, og det er det, de skal kritiseres for.

Der er 18.000 læger, der har forladt Irak. I en situation, hvor 655.000 irakere skønnes døde som følge af krigen og deraf langt de fleste som følge af vold, flygter 18.000 læger. Hvis sundhedsministeren havde været til stede, kunne han muligvis have fortalt, hvad det betyder bare for ventelisterne, hvis der er lægemangel. Men her er der tale om et land i krig, som mangler 18.000 læger.

Vil regeringen vedstå, at man som en del af koalitionen har ansvaret for overholdelse af Genèvekonventionen, herunder at sikkerhed og sundhed skal opretholdes, og at det påhviler besættelsesmagten at sikre dette?

Hvordan går det så lige i det kaos, i den katastrofe, som Irak står i i dag, hvor statsministeren selv nævnte de mange flygtninge? Hvordan stiller den danske regering, der så nidkært holder fast i at hjemsende en lam mor, og som altid taler om indsats i nærområderne i forhold til flygtninge, sig så til, at man har bidraget til at føje i hvert fald 2 millioner irakere til verdens allerede alt for mange flygtninge?

Intet, vi gør i dag, vil formentlig være godt nok, men har den danske regering, som har været med til at sætte dette vanvid i gang, så meget som en eneste selvstændig overvejelse om, hvordan man kan stoppe det her voldsorgie? Der var ikke et eneste bud i det, statsministeren kom med.

Det kan også være svært. Da jeg spurgte statsministeren for nylig, var svaret, at det skulle han spørge briterne om, nøjagtig ligesom statsministeren har ventet i 4 år ved telefonen for at få yderligere instruktioner fra Washington. Bush siger: Vi bliver, indtil jobbet er gjort. Og så gentager statsministeren på dansk: Vi bliver, indtil jobbet er gjort. Når Bush siger, at irakerne har bedt os om at blive, siger regeringen det samme. Når Bush taler om en fleksibel strategi, så gent-

ger statsministeren det samme ganske få timer efter.

Denne regering fører ikke aktivistisk udenrigspolitik. Den fører formentlig den mest aktive tilpasningspolitik, Danmark nogen sinde har ført. Resultaterne ser vi i Irak.

I flere år har vi bedt regeringen om at forklare, at den situation med flere soldater og mere vold skulle kunne bremse katastrofen, når den hele tiden har gjort ondt værre. Nu siger hele verden det samme. 20 lande har trukket deres tropper hjem fra Irak, senest Italien. Alle taler om exitstrategier. Flere og flere, selv George Bushs eget bagland, erkender fiaskoen og katastrofen. Den danske regering og Dansk Folkeparti har gjort i nælterne; regeringen ved det, men den ved ikke, hvad den skal gøre herfra.

Derfor vil jeg spørge: Kan vi ikke godt få at vide under den her debat, hvad det er, den danske regering har af strategi.

Vi har tidligere budt ind med, at FN skulle ind i den bestemmende rolle. Vi har tidligere budt ind med nødvendigheden af at forhandle med grupperinger i Irak. Vi har tidligere budt ind med nødvendigheden af en langt mere omfattende civil indsats i forhold til landene.

Kl. 16.05

Vi har også tidligere talt for en konference. Jeg så lige på Ritzau, at det formentlig bliver en del af Baker-Hamilton-rapportens bud, at man skal lave en international konference, hvor man også skal invitere dem, som den amerikanske præsident betegnede som lande fra Ondskabens Akse.

Man er også nødt til at forhandle med dele af den nationalistiske politiske modstand i Irak. For det billede, statsministeren tegner, er jo ikke rigtigt, altså at det her er krigen, hvor det kun er terrorister, der går rundt og gør livet surt i Irak. Så nemt er det ikke.

Et af problemerne i det, man er nået til med regeringens og Dansk Folkepartis hjælp, er, at helt almindelige irakere er så fantastisk vrede. Hvorfor det? Fordi hver 40. af dem er slået ihjel. Nogle af dem har forældre, børn, søskende. Det kan godt være, det er svært at forstå, at mennesker bliver rasende, når man slår deres pårørende ihjel, men jeg tror, det er et meget menneskeligt træk, også for irakere.

Derfor tror jeg, der er behov for at gøre op med hele naiviteten, som har præget regeringen og Dansk Folkeparti; den naivitet, der har gjort, at man har kastet sig i armene på den ideologiske dogmatisme og den moralske selvgodhed,

som Richard Pearle, Dick Cheney, Donald Rumsfeld og George W. Bush har stået for, og har lænet sig helt op ad det alleryderste amerikanske højre og de kristne fundamentalister. Det har bragt Irak til det punkt af vanvid, hvor det befinder sig i dag.

På et eller andet tidspunkt vil den siddende regering blive stillet til ansvar for, hvad den har været med til at forårsage i et land som Irak. For hvad er det for en situation, vi står i? Det er ud fra enhver målestok en situation, hvor man har bevæget sig fra det, der var slemt, til det, der var værre. Det erkender man alle andre steder end i Danmark. Jeg håber, den erkendelse også på et tidspunkt når den danske regering.

Jeg skal derfor runde af med på vegne af Socialdemokraterne, De Radikale, SF og Enhedslisten at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer,

- at Irakinvasionen blev startet i strid med folkeretten,
- at begrundelserne for krigen har vist sig uholdbare,
- at de sidste 3 år har medført ufattelige lidelser for det irakiske folk, og
- at situationen i Irak dagligt forværres,
- opfordrer Folketinget regeringen til
- straks at trække det danske troppebidrag ud af Irak,
- at bidrage til freds- og forsoningsprocessen i Irak,
- at støtte opbygning af irakiske statsinstitutioner og civil genopbygning, og
- at iværksætte en kulegravning af beslutningsgrundlaget for krigen.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 25).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Hr. Villy Søvndal talte om naivitet. Det vil jeg gerne forfølge lidt.

Hr. Villy Søvndal taler om, hvilke løsninger, hvilke alternativer der er til den nuværende situation, og så bliver der talt om en konference. Hr. Villy Søvndal burde vide, at der allerede har

været holdt konferencer, og at der bliver holdt flere konferencer om Iraksituationen, og specielt om den civile genopbygning. Den er jo i gang. Der er jo afsat 400 mio. kr., og der bliver afsat yderligere 50 mio. kr.

Så kommer vi til det sidste punkt. Soldaterne skal straks ud, og derefter skal FN ind. Her kommer vi så ind på det, der hedder naivitet. Hvordan har SF forestillet sig at man skulle samle styrker, som er i stand til at løse en opgave, som er en stor udfordring for bl.a. verdens mest effektive militær, nemlig det amerikanske? Hvordan havde man forestillet sig at FN skulle gøre det?

Kl. 16.10

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Man kan godt få lidt ondt af hr. Jens Hald Madsen. Der er altid noget ynkeligt, synes jeg, ved nederlagets mænd, når de bryster sig. Derfor ville en smule ydmyghed måske klæde lige præcis i dag.

Hr. Jens Hald Madsen siger, at det er naivt at forestille sig en konference. Der er det, man godt kan få ondt af hr. Jens Hald Madsen, fordi Baker-Hamilton-kommissionen formentlig i morgen vil foreslå en sådan. Jeg forstår godt hr. Jens Hald Madsens problem, nemlig at han skal forholde sig til noget, der først sker i morgen.

Men nu er det jo ikke mig, der kan stille spørgsmål. Jeg vil da gætte på, at hvis Baker-Hamilton-kommissionen ender med at foreslå den konference, der er beskrevet i et ritzautelegram her for en times tid siden, så vil den danske regering formentlig støtte en sådan konference. Eller hvad? Vil man fra Venstres side modsætte sig en konference, der inddrager nabolandene, der inddrager de stridende parter i Irak? Er det det, hr. Jens Hald Madsen siger? Nu skal hr. Jens Hald Madsen veje sine ord meget omhyggeligt, så han ikke skal trække dem tilbage allerede i morgen.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Det er en besynderlig situation, at det er mig, der spørger, og at det er hr. Villy Søvndal, som svarer, og det vil jeg egentlig holde fast i. Jeg kan godt forstå, at når man giver tre muligheder, tre punkter til hr. Villy Søvndal, så begynder det at blive lidt uoverskueligt. Så lad mig bare tage en af de muligheder, jeg nævnte, nemlig: Hvorvidt er det overhovedet sandsynligt, at FN er i stand

til at komme ind med nye FN-styrker, hvis hr. Villy Søvndal vil trække alle de styrker ud på nuværende tidspunkt? Er det da ikke topmålet af naivitet?

Jeg vil sige: Hr. Villy Søvndal skal ikke have ondt af undertegnede. Hr. Villy Søvndal skal ligesom jeg have ondt af den irakiske befolkning, hvis det bliver virkelighed, at vi trækker vores styrker tilbage, for så bliver de virkelig kaos.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg tror, at det, der kendetegner Venstre, som jo stadig væk svæver i en fuldstændig ideologisk fri position i forhold til virkeligheden i Irak – det synes jeg fremgik af statsministerens indlæg, og jeg synes, at det fortsætter i hr. Jens Hald Madsens spørgsmål – er en fuldstændig mangel på forståelse af, hvad der har bragt den irakiske modstand til det punkt. Statsministeren plejer jo også at omtale det som nogle få religiøse galninge, der driver det her. Det er det jo ikke. Det er fantastisk mange vrede mennesker, der er vrede over to ting: vrede over, at de kan se amerikanerne bestemme Iraks fremtid, vrede over, at de kan se irakiske værdier forlade Irak i korruption, i overbetaling til amerikanske firmaer osv.

Håbet i Irak er, at man kan sikre, at den politiske del af modstanden vil ophøre, i det øjeblik der ligger et helt andet perspektiv. Så er det også en helt anden militæropgave, man står med i Irak.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil fortsætte med den linje, som hr. Jens Hald Madsen har lagt med hensyn til at forsøge at få afklaret, hvad det er, SF gerne vil. For jeg kan forstå på det udkast til vedtagelse, som lige er blevet læst op, at partierne synes, at man skal ud af Irak straks. Derfor vil jeg da gerne have, at hr. Villy Søvndal sætter en dato på. Ønsker hr. Villy Søvndal at meddele irakerne, at pr. 1. januar er der ikke nogen tropper, eller er det pr. 1. februar, eller er det pr. 1. marts? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål handler om det, som jeg forstod også står i vedtagelsen, nemlig at der skal være en civil genopbygning. Jeg vil da meget, meget gerne have hr. Villy Søvndal til at løfte sløret for: Hvad er det for en type civil genopbygning, og hvorledes skal den foregå i Irak, specielt set i lyset af, at hr. Søvndal vel stadig

væk ikke har været på besøg i Irak og set situationen med egne øjne?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det sidste er rigtigt: Jeg ikke har deltaget på rejser til Irak. Men jeg synes, at man med bedrøvelighed må sige, at indlæringssevnen hos dem, der har været af sted, har været stærkt begrænset. Jeg synes i øvrigt også, det er lidt af en flothed at sige til de 99,98 pct. af den danske befolkning, der ikke har været i Irak, at man dermed ikke har nogen ret til at have en mening om det, der foregår.

Det, jeg blev spurgt om, var, hvad ordet straks betyder. Det betyder straks. Det betyder, at vi vil have de danske soldater ud så hurtigt som overhovedet muligt, ligesom italienerne jo har trukket deres soldater ud, ligesom spanierne har trukket deres soldater ud, ligesom nordmændene har trukket deres soldater ud; ligesom 20 lande har indset, at det, man bidrog til – måske i god tro, hvem ved – har vist sig at give det stik modsatte resultat. Det er også derfor, at så mange lande har trukket tropperne ud.

Så spørger fru Gitte Lillelund Bech om, hvordan den civile genopbygning skal kunne lade sig gøre. Den skal jo indgå i den samlede ramme, hvor man får nedtonet det konfliktniveau, der er i øjeblikket, hvor den udenlandske militære tilstedeværelse og den amerikanske dominans i Irak er et af hovedproblemerne, der medfører, at konflikterne eskalerer til det punkt af vanvid, de gør. Men det er klart, at jo længere tid der går, desto mere risikerer man også, at det her udarter sig til en regulær borgerkrig. Det er jo det, Forsvarets Efterretningstjeneste skriver.

Kl. 16.15

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Gitte Lillelund Bech for sit sidste spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Nu er der jo den forskel på hr. Villy Søvndal og de 99,9 pct. af den danske befolkning, som hr. Villy Søvndal refererer til, at hr. Villy Søvndal faktisk har haft muligheden for at komme til Irak nogle gange. Det har 99,9 pct. af den danske befolkning trods alt ikke, fordi de ikke er medlem af Folketinget.

Jeg synes nu ikke, at jeg fik noget klart svar. Jeg synes sådan set, at hr. Villy Søvndal skylder alle danskerne, men rent faktisk også irakerne at

sætte en dato på: Hvornår er det, at hr. Villy Søvndal og SF ønsker, at de danske soldater skal være ude af Irak? Er det den 1. januar? Er det en julegave, som hr. Villy Søvndal ønsker at give til irakerne og i øvrigt også til de herboende irakere i Danmark? Eller er det fra den 1. februar? Så kan vi jo tale om, at det næsten er en forårsgave herhjemmefra. Er det fra den 1. marts? Eller er vi fremme ved den 1. juni, før hr. Villy Søvndal vil sige, at nu skal alle danske tropper være ude?

Jeg mangler også stadig væk et konkret svar på den civile genopbygning. Hr. Villy Søvndal væver omkring, at vi skal se på, hvordan vi kan bidrage til genopbygningen. Jeg vil spørge hr. Villy Søvndal: Hvor mange penge ønsker SF at bruge på civil genopbygning i Irak?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Vi har sagt, at der skal bruges mindst det samme beløb, som vi har brugt til at føre krig for. Man kan jo lege med den forestilling, at man havde valgt, at de tusindvis af milliarder af dollar, verden har brugt på en krig, der har bragt et land til kanten af et totalt sammenbrud, i stedet for var brugt til at tilgodese udvikling, tilgodese at rejse Irak, sikre civilbefolkningen ordentlige levevilkår, sikre uddannelse, sikre infrastruktur.

Nu må jeg ikke stille spørgsmål, men jeg kan godt svare på følgende, hvis jeg bliver spurgt: Jeg vil ikke et sekund være i tvivl om, at vi på den måde ville nå fantastisk meget længere i forhold til Iraks fremtid, i forhold til at bekæmpe terror, i forhold til at sikre mennesker en udvikling.

Så er fru Gitte Lillelund Bech meget optaget af, om det er den 1. januar eller den 1. februar eller den 1. marts. Vi har anvendt ordet straks her. Det betyder, at så hurtigt som overhovedet muligt synes vi de danske soldater skal ud.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Nu har jeg aldrig kunnet forstå, at folk, når de selv mener, at de har en god sag, overdriver den og dermed ødelægger den.

Hr. Villy Søvndal startede med at snakke om, hvad det var, premierminister Blair havde sagt om katastrofen. Sådan som jeg har forstået det, betragtede han det, der sker i Irak, som en katastrofe. Jeg synes ikke, at hr. Villy Søvndal på den måde skal prøve at omskrive det til, at Blair dermed siger, at vores tilstedeværelse i Irak er en

katastrofe. Jeg synes, at det er to vidt forskellige ting.

Jeg vil godt høre, om hr. Villy Søvndal fra sit trykke sæde her i København mener, at han bedst er i stand til at vurdere, hvordan fremtiden ser ud for den irakiske befolkning, hvis vi trækker os ud, alt imens den irakiske demokratiske valgte regering trygler os om at blive og gøre det arbejde færdigt, vi har påbegyndt.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg er sikker på, at det, Blair refererede til, var situationen i Irak. Det er der jo ikke tvivl om, for Blair er som bekendt tilhænger af militær tilstedeværelse. Det var sådan set bare ros til en ærlig mand – i modsætning til den danske regering – der vedstår sig, at billedet i Irak er katastrofalt. Det er i øvrigt det samme, der fremgår af det famøse brev fra Rumsfeld, dagen før han trådte tilbage, nemlig at det har slået fejl. Det er den anerkendelse, jeg fuldstændig savner fra den danske regerings side.

Så er det rigtigt, at jeg bor i Danmark ligesom de fleste af os her i Folketinget. Men det fritager os jo ikke for muligheden for at vurdere, hvad der sker i Irak. Det, jeg har hæftet mig ved, er, at 71 pct. af irakerne på en undersøgelse foranstaltet af det irakiske udenrigsministerium svarer, at de føler sig mindre trygge på grund af de fremmede soldaters tilstedeværelse. To tredjedele af dem svarer i øvrigt, at de synes, at de fremmede soldater skal tage hjem straks. Her taler jeg om den irakiske befolkning.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Det gik ligesom ud i tågerne før, men jeg vil godt høre, om hr. Villy Søvndal virkelig mener det alvorligt, at den styrke, man har i Irak nu, kunne man trække ud og erstatte med en FN-styrke, der så helt frit og kvit ville kunne komme til at arbejde med det fremadrettede genopbygningsprojekt i Irak, som situationen ser ud i dag og med den sammensætning af befolkningsstridigheder, der er i Irak.

Kl. 16.20

Jeg synes, det ville være meget godt at få det svar, som hr. Jens Hald Madsen prøvede at få frem to gange. Tror SF virkelig på, at man kan erstatte den nuværende styrke med en FN-ind-sats, og at man så ellers kan komme til at arbejde fredeligt og roligt med genopbygningen af Irak?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Der er vel kun to hovedveje at gå i forhold til Iraks fremtid. Den ene er at fortsætte den nuværende militære indsats, der foreløbig kun har bidraget til værre tilstande måned for måned. Det forstår jeg regeringen og Dansk Folkeparti er tilhængere af.

Den anden vej at gå er – jeg nævnte jo ikke kun et enkelt punkt – at udarbejde en omfattende plan, der indeholder forhandling med nabolande og med nogle af oprørsgrupperingerne; en plan, der indeholder Marshallhjælp og en stor donorkonference, hvor man for alvor donerer hjælp til civil udvikling i Irak; en plan, hvor FN får den bestemmende rolle, også i forhold til landets fremtid. Og så efter min opfattelse også en undskyldning fra de lande, der tog fejl, hvad angår samtlige begrundelser, og som har været med til at dræbe så mange irakere – som har anvendt napalm, hvidt fosfor og klyngebomber. Et undskyldt for de hårde ransagninger og for alle overgrebene i Abu Ghraib, i fængslerne.

Det er vel hele pointen i her, nemlig at et folk er blevet udsat for sådan en hårdhændet militær besættelse. Forestiller man sig virkelig, at det samme folk skal sige tak for det? Så tror jeg, at man tager gruelig fejl.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Næste spørger er hr. Hans Kristian Skibby. Der skal trykkes på knappen et eller andet sted. (Pause). Det hjalp.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Det var teknikken. Så lærte jeg lidt i dag.

Mit spørgsmål til ordføreren fra SF drejer sig lidt om det forslag til vedtagelse, som ordføreren kom ind på.

I går kunne man i Jyllands-Posten læse et interview med den general, som står for de irakiske sikkerhedsstyrker i området, hvor de danske soldater også hører hjemme. Det er en general Abdul Latif. Han bliver så også spurgt om det, som er SF's ønske med det her forslag til vedtagelse: Hvad bliver konsekvensen af en hurtig tilbagetrækning? Og der udtaler han:

Det vil være helt uansvarligt og vil kun give krig i gaderne. De demokratiske institutioner vil bryde sammen, og den stærke vil tyrannisere den mindre stærke, siger den irakiske forsvarschef.

Mit spørgsmål til hr. Villy Søvnal er: Har ordføreren ikke tiltro til, at de irakere, som arbejder med området, ved mere om det her end akademiske politikere fra Danmark?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Nu er jeg ikke akademiker. Det er ikke, fordi jeg mener, at det er en særlig forbrydelse at tage en uddannelse, men det er det muligvis for Dansk Folkeparti. Det kan så have sine grunde.

Men nej, jeg mener ikke, at jeg ved bedre, men jeg giver udtryk for et synspunkt. Det kan man jo godt gøre uden at behøve at mene man ved bedre end andre. Sandheden er jo, at vi diskuterer noget, der er forskellige opfattelser af i verden. Der er en fælles opfattelse, med undtagelse af den danske regerings, af, at det går rigtig skidt i Irak. De eneste, der fastholder det modsatte billede, er Dansk Folkeparti – vistnok – og den danske regering. Ellers erkender alle, at det går rigtig skidt.

Så er der to svar på det. Det ene er at fortsætte det, man har gjort i 3½ år, og hvor det måned for måned bliver værre. Jeg forstår, at følgende er Dansk Folkepartis svar, og at det er den danske regerings svar: Vi fortsætter, vi fortsætter, vi fortsætter, for så skal det, der kun er gået værre indtil nu, nok lykkes.

Det alternativ, som flertallet står bag i den her anbefaling i dag, er, at man går en helt anden vej og trækker sig ud på linje med, hvad 20 øvrige lande har gjort, senest Italien.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg synes ikke, at hr. Villy Søvnal svarede på mit spørgsmål. Hvad vil konsekvenserne være af en total tilbagetrækning af styrkerne? Det er jo det, der lægges op til, nemlig at vi straks skal hjemtage soldaterne fra Irak og dermed overlade landet til nogle irakiske sikkerhedsstyrker, som ikke er optimalt uddannet endnu.

Der er det så, jeg refererer over for ordføreren nu og siger: Jamen er det ikke et problem, at de folk, som har fingrene nede i bolledejen i Irak og har kendskab til det rent fysisk og faktisk, siger, at hvis der blev en reel tilbagetrækning med øjeblikkelig virkning, som det foreslås af SF og Enhedslisten, ville det simpelt hen betyde eskalerende vold og øget utryghed i hele Irak? Jeg synes da, at SF skylder en forklaring på, hvorfor de arbejder for det.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil godt prøve igen. Sagen er, at der er forskellige opfattelser, og at der er forskellige opfattelser blandt militærfolk.

Den engelske øverstkommanderende i Irak gjorde på et meget opblæst pressemøde, som jeg tror selv Dansk Folkeparti har bemærket, opmærksom på, at den engelske tilstedeværelse i dag var en større del af problemet, end den var en del af løsningen. Jeg kan se, at ordføreren godt kan huske det militære udsagn. Så der er forskellige militære opfattelser.

Jeg synes i virkeligheden, at det mest fantastiske synspunkt er det, hr. Skibby har, og som den danske statsminister har. Hvis vi bare holder ud, som Bush siger, hvis vi fortsætter med det, der indtil nu kun har betydet værre og værre forhold, så vil det nok lykkes på et eller andet tidspunkt.

Nej, det vil det ikke. Hvis man fortsætter det, der er på vej nu, ender det med sikkerhed i en egentlig borgerkrig. Så ender det med, at det kaos, vi ser brede sig i Irak, vil brede sig endnu mere. Det er derfor, jeg beder nogle overveje, om ikke man skulle gå en anden vej.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det er jo ikke meget nyt, der kommer fra hr. Villy Søvndal; det er ikke mange svar, der bliver givet på de mange spørgsmål, der er blevet stillet. Men nu prøver jeg med et andet spørgsmål:

Gør det indtryk på hr. Villy Søvndal, at den irakiske premierminister al-Maliki beder Danmark om at blive for at sikre, at man bl.a. får uddannet nok politibetjente, nok militærpersoner, så man bedre kan varetage egen sikkerhed? Gør det indtryk på hr. Villy Søvndal, at en folkevalgt premierminister beder Danmark om det?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det er vel ikke så overraskende. Det overrasker i hvert fald ikke mig, at en regering, der med Forsvarets Efterretningstjenestes egne ord er meget svækket, som har svært ved overhovedet at være regering, og hvor store dele af irakerne er på vej ud af regeringen, netop beder om, at man bliver. Det er vel så at sige hans eneste mulighed for at klare sig i jobbet.

Jeg synes, at vi har en helt selvstændig pligt til at overveje, om det, der er i gang nu i Irak, bringer dem det sted hen, vi ønsker. Det er jo

det, der er den afgørende pointe. Det gør det efter SF's bedste opfattelse ikke.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg kan så konstatere, tror jeg, at det, hr. Villy Søvndal forsøgte at svare, var, at det ikke gjorde indtryk, hvad premierminister al-Maliki faktisk siger til Danmark.

Så er mit meget banale spørgsmål til hr. Villy Søvndal: Hvad er det så egentlig, der gør indtryk på hr. Villy Søvndal? Hvad er det helt præcis, man så skal gøre i den situation, vi befinder os i nu? Skal man basere sig på meningsmålinger, som hr. Villy Søvndal har underholdt med fra talerstolen, eller skulle man måske ikke tage en dialog med de folkevalgte politikere, der er, til trods for at de selvfølgelig også befinder sig i en vanskelig situation?

Der undrer det mig sådan set, at hr. Villy Søvndal ikke anerkender demokratiets virke i Irak og ikke anerkender, at de mennesker er valgt og derfor også repræsenterer den irakiske befolkning.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil godt igen prøve at skitsere, hvad jeg tror er løsningen på det. Jeg synes sådan set også, at der er lidt næsten tragisk ved en regering, der ikke har noget bud selv. Det var det, der tydeligt fremgik af statsministerens tale. Regeringen har endnu ikke noget bud på noget, der er anderledes.

Vi har fremlagt en plan, der går ud på dels at forhandle med grupperinger internt i Irak, dels med nabolandene for at dæmpe spændingerne, det er punkt 1.

Punkt 2 er at sende hjælp ind i kolossalt omfang fra verden for at sikre en meget hurtig og mærkbar forbedring af de sociale vilkår i Irak.

Punkt 3 er at få FN sammen med irakerne ind i den bestemmende rolle, så man får fjernet den situation, der er i dag, hvor det reelt er USA, der bestemmer den politiske fremtid, men også er med til at tømme Irak for værdier.

Og så mener jeg i øvrigt som punkt 4, at man bør sige undskyld. Undskyld, fordi man har forvoldt så meget smerte, fordi man har lavet så mange fejl, fordi man forbrød sig mod pligten til at undersøge grundlæggende forhold, inden man startede den her krig. Det tror jeg måske ville hjælpe.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

I hr. Villy Søvndals svar til hr. Allan Niebuhr lød det: FN skal have en bestemmende rolle i forhold til Iraks fremtid – en bestemmende rolle i forhold til Iraks fremtid. Jeg spekulerer på, om jeg hørte rigtigt, for det er jo det samme som at sætte det irakiske demokrati fuldstændig ud af kraft. Jeg må sige, at jeg undres.

Kl. 16.30

Jeg vil gerne høre, hvad det er, der begrunder, at hr. Villy Søvndal på den måde udtrykker mistillid til demokratiske processer, hvor 70 pct. af befolkningen har deltaget aktivt i valghandling. Jeg vil høre, hvad det er, der begrunder, at hr. Villy Søvndal mener, at hr. Villy Søvndal, som har sagt nej tak til flere tilbud om ved selvsyn at vurdere udviklingen i Irak, tror, at han er klogere end FN's Sikkerhedsråd, der enstemmigt har forlænget mandatet til koalitionsstyrker og bedt de internationale styrker, herunder Danmarks styrker, om fortsat at give en håndsækning til irakerne. Hvad er det, der gør, at hr. Villy Søvndal og SF ved så meget bedre end de demokratisk valgte ledere og FN's Sikkerhedsråd?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg tror såmænd ikke, det er, fordi vi ved så meget bedre. Jeg synes, det bliver en lidt underlig diskussion, hvis en politisk debat, som foregår i hele verden, bliver begrænset til, hvem der er klogest, og hvem der ikke har været i Irak. Så er det altså lidt svært – undskyld mig – at føre en bare nogenlunde oplyst debat.

Sandheden er jo, at en række lande, nemlig 20, har vurderet, at det, man var med til fra start, var meningsløst, og en række europæiske demokratier har derfor trukket sig ud. Det er da efter en grundig, solid analyse både i Norge, i Italien, i Spanien osv., fordi det ikke nytter. Det er vel også grunden til, at stadig flere i alle lande erkender, at det er en fuldstændig gal kurs, der er i gang i øjeblikket i Irak. Det er jo derfor, det skifter så dramatisk i de fleste lande.

Jeg har så udtalt mig om, at FN skal ind sammen med irakerne for at forme en fremtid, hvor de kan være sikre på, at det ikke er amerikanerne, der bestemmer både den politiske fremtid og tømmer Irak for værdier. Det tror jeg er helt afgørende, hvis man skal vinde irakerne for en fremtid.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Koalitionen er der på irakernes anmodning. Det, hr. Villy Søvndal nu foreslår, er, at FN skal ind og have en besættelsesmagtsrolle. Det er ganske nye boller på suppen, må jeg sige. Jeg forstår slet ikke SF's linje i det her.

Man siger, at man ønsker demokrati og fremme af menneskerettigheder, men gør det stik modsatte i handling. Man svigter i den afgørende stund, hvor demokratisk valgte ledere med et solidt folkeligt mandat beder det internationale samfund via FN om at hjælpe med at stabilisere landet. Og så siger SF: Nej, vi er ikke hjemme i dag. Vi skal ud hurtigst muligt – med henvisning til, at italienerne har trukket deres tropper hjem. Hvorfor er det lige, Italien har trukket deres tropper hjem? Det er jo bl.a., fordi deres arbejdsopgaver fandt sted i en provins, som nu er overdraget til irakernes eget ansvarsområde. Det er faktisk en udvikling i den rigtige retning.

Men det vil hr. Villy Søvndal naturligvis ikke høre om. Hr. Villy Søvndal er meget optaget af Bakerrapporten, som kommer i morgen. Hvis/-når Bakerrapporten i morgen ikke anbefaler de internationale koalitionsstyrker at trække sig hjem straks, vil hr. Villy Søvndal så justere SF's politik efter de anvisninger?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorfor italienerne trak sig ud, tror jeg, det har overgået fru Pia Christmas-Møllers opmærksomhed, at der har fundet et valg sted i Italien.

Berlusconi var jo formentlig en lige så stor beundrer af Bush som den danske statsminister – jeg tror, nogenlunde lige så stor. Det var da ikke resultatet af en konkret analyse. Det var resultatet af et valg; ligesom den norske tilbagetrækning var resultatet af et valg; ligesom den spanske tilbagetrækning var resultatet af et valg. Det er da kendsgerninger, at højrefløjen i Europa, i Danmark, har støttet den amerikanske krig, mens centrum-venstre i Europa konsekvent har været imod.

Så synes jeg næsten, det er for meget at skulle høre beskrivelser af den nuværende udvikling i Irak som en udvikling, der er kendetegnet ved, at demokrati og frihedsrettigheder er det, der præger irakernes dagligdag. Det er dog fantastisk, at dem, der oven i købet siger, at de har været nede og se det selv, ikke kan se, at den irakiske dagligdag i øjeblikket er en kamp for over-

hovedet at holde sig i live. Det er en kamp for at overleve. Det er ikke en kamp for finere, større ideologiske overskrifter. Og det er det, jeg bebrejder regeringen og Dansk Folkeparti, nemlig at man har været med til skabe et kaos – et kaos, der betyder drab, mistede liv i et omfang, som i sig selv er en forbrydelse.

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Nu sagde hr. Villy Søvndal i sit svar til hr. Jens Hald Madsen næsten med stolthed i stemmen – sådan opfattede jeg det, ellers kan jeg blive korrigeret – at hr. Villy Søvndal ikke havde været dernede. Og så sagde han i samme moment: Og de, der har været dernede, er jo ikke blevet klo- gere.

Kl. 16.35

Så spørger jeg: Hvilken mulighed har hr. Villy Søvndal for at dømme det, da hr. Villy Søvndal ikke har været dernede? Hvilke evner er det, hr. Villy Søvndal har, der gør, at han kan sige, at de, der har været dernede, ikke er blevet klogere af at have været der? Kunne man ikke have indgået i en dialog med de demokratisk valgte personer ved at være dernede? Og agter hr. Villy Søvndal aldrig at komme der? Eller under hvilke omstændigheder agter hr. Villy Søvndal at komme derned?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det har jeg ikke sådan præcis forholdt mig til. Jeg synes bare, det er en fantastisk debat at forsøge at sige, at mennesker, der har været på en guidet tur ind i den grønne zone, har mødt danske soldater dernede – det er fint at snakke med danske soldater, som i øvrigt har meget forskellige opfattelser af, hvad der sker – og så har mødt en regeringsleder og et par repræsentanter, har fået et indtryk af, hvordan udviklingen er i Irak. Det var bare det, jeg advarede imod.

Sådan er det jo ikke. Jeg tror, man danner sig det bedste indtryk af, hvad der sker i Irak, ved at læse forskellige kilder. Jeg tror, man danner sig det bedste indtryk ved at snakke med mennesker, der i flere omgang har besøgt Irak. Jeg tror, man danner sig det bedste indtryk i f.eks. Irak ved at spørge udenrigsministeren, om det ikke er et tilbageslag, når man engang kunne køre fra lufthavnen ind til Bagdad i bil, og i dag er nødt til at blive befordret i et fly af sikkerhedsgrunde. Er det så ikke et tegn på et tilbageslag? Og det kan man – synes jeg – godt se udefra. Men jeg vil

henholde mig meget til kilder, der ofte har besøgt Irak.

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Jeg skal ikke sige, at hr. Villy Søvndals svar var forkert, det var måske mit spørgsmål, der var forkert, fordi jeg synes ikke, det hele passede sammen. Men jeg skal undlade at forsøget at hælde fire pægle på en trepæglflaske og gå til et helt andet spørgsmål.

Hvis nu der var flertal for at trække tropperne hjem i morgen, hvad ville hr. Villy Søvndal så sige til de humanitære organisationer? Ville hr. Villy Søvndal sige: I bliver bare og gør jeres arbejde færdigt? Eller ville hr. Villy Søvndal også sige: I kommer med hjem, og så prøver vi sådan pø om pø at sætte nogen af jer derind, og så ser vi, om I kommer levende tilbage?

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg er bare lidt usikker på, hvad det er for nogle humanitære organisationer, der i dag arbejder i Irak. Men det kan vi måske få oplyst senere undervejs i debatten. For jeg må jo ikke stille spørgsmål.

Men det korte af det lange er, at jeg mener, vi gjorde Irak en kæmpetjeneste ved at trække os ud. Jeg forstår ikke, man ikke indser, at det at have lavet en krig så smertefuld, med så store omkostninger, så store tab, så mange overgreb, har skabt et had i den irakiske befolkning, som vi kommer til at slås med i årtier fremover; har skabt modsætningsforhold mellem vores del af verden og den arabiske verden; har fået terroren til at eksplodere. Og inden man når til den erkendelse, tror jeg, det er oprigtig svært at komme videre.

Men jeg forstår, at regeringen og Dansk Folkeparti siger, at kursen er den rette. Vi fortsætter det, der indtil nu kun har bibragt mere katastrofe. Den danske regering er vel i en situation, hvor de som de allersidste i hele verden vil erkende virkeligheden.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere spørgsmål. Derfor går vi videre i ordførerrækken til hr. Jens Hald Madsen.

Jens Hald Madsen (V):

Det er svære tider i Irak. Så sent som i dag mistede 30 mennesker livet i Bagdad. Tal og billeder

af døds ofre toner frem på tv-skærmen. De fortæller alle om den fortsat meget alvorlige sikkerhedssituation, der hersker i visse dele af landet. En situation, der skyldes ekstremistiske minoriteter, der kun har et formål med deres mission: at eliminere enhver form for fredelig forening mellem landets befolkninger og fjerne ethvert håb hos irakerne. De ønsker det stik modsatte af os og det irakiske flertal, nemlig vold, kaos og borgerkrig.

Det er den fjende, som vi er oppe imod. Og jeg vil gerne slå fast, at fjenden altså ikke er de internationale soldater, der kæmper for at stoppe blodbadet mellem de rivaliserende etniske grupper. Det er ikke koalitionsens soldater, der slår hundrede irakere ihjel hver dag, og Danmark er der netop for at beskytte den irakiske befolkning imod den meningsløse blodsudgydelse.

Kl. 16.40

Vi skal forhindre disse angreb. Vi er der for at stabilisere situationen, så den ikke eskaleres til det ekstreme. Netop derfor er det brændende nødvendigt, at vi i denne vanskelige tid lever op til alle de taler, der bliver holdt på FN's generalforsamling. Netop nu må vi sætte alle kræfter ind i bestræbelsen på at hjælpe irakerne frem til en fremtid i fred. Men det er en enorm opgave, selv om det virker, som om dele af oppositionen har glemt det.

Debatten i dag drejer sig om udvikling i Irak, og lad mig her slå fast, hvad vi egentlig har med at gøre, for realiteterne er, at vi har at gøre med en genopbygningsproces helt fra grunden. Når vi taler om udvikling i Irak, skal vi ikke bare gå 3 år tilbage, men hele 3 årtier tilbage – al den tid Saddam Hussein har været om at køre Irak i sænk. Hvis vi gerne vil forstå udviklingen her i nutiden og få en idé om fremtiden, er vi kort sagt nødt til at kende til fortiden.

Det land, som koalitionsstyrkerne overtog ansvaret for i 2003, var et fuldkommen nedslidt land. Resultatet efter 13 års sanktioner, krig mod Iran, plyndringer i Kuwait kan læses ud af tallene. I 1980'erne havde Irak en indkomst pr. indbygger på samme niveau som Sydkorea, og i perioden fra 1990 til 2000 faldt Irak som land på Human Development Index fra plads nr. 76 til plads nr. 126. Intet land faldt hurtigere i samme periode. De olierigdomme, der skulle komme den enkelte iraker til gode i form af veje, skoler og hospitaler, altså velfærd, brugte Saddam til kanoner og paladser.

Saddam var frygtet af sine naboer, og Saddam var frygtet af sine egne. Derfor var jeg dybt forundret over FN's generalsekretær, Kofi Annans, udtalelse i BBC World i forgårs. Han sagde, at skolebørnene var mere sikre under Saddam, end de er nu. Der må være tale om en voldsom fortrængning eller forglemmelse.

Hvordan kan Kofi Annan sige det, når der er klare beviser på, at hvis et skolebarn fortalte en vittighed om Saddam Hussein, kunne barnet risikere at få skåret sin tunge af og simpelt hen også risikere, at hele familien forsvandt. Havde de skolebørn under Saddam Hussein en bedre fremtid? Spørg Saddam Husseins uskyldige ofre, spørg en befolkning, der levede i evig frygt, og glem nu ikke, at sikkerhedssituationen har fordrevet omkring 1,6 mio. irakere, men halvdele af disse forlod deres hjem langt før 2003.

Vi vil vende denne udvikling – en udvikling fra rædselsdiktatur til demokrati, fra skrappeløs kommandoøkonomi til åben markedsøkonomi. Men det virker, som om dele af den danske opposition ligesom Kofi Annan har glemt, at gentagne FN-resolitioner bad Saddam Hussein om at samarbejde, ellers ville konsekvensen være en afvæbning. Det er derfor og kun derfor, at Danmark er i Irak i dag.

En anden vigtig faktor for at forstå den nutidige situation i Irak drejer sig om landets interne rivalisering mellem shiitter, kurdere og sunnier. Det er spændinger, der blev undertrykt i Saddams brutale jerngreb. Da regimet faldt, løsnedes der derfor op for hidtil nedfrosne konflikter og magtkampe. Det er med til at fortælle, hvorfor den irakiske befolkning reagerer, som den gør, når den får friheden.

Dele af oppositionen i Danmark lever op til illusionen om en fredelig konfliktløsning, men fortiden fortæller os en anden historie. Det er netop derfor, at det er altafgørende, at vi støtter op om og styrker den irakiske regering. Irak har brug for et stærkt politisk center, der kan holde sammen på den irakiske stat. Det er fortiden, som har fastlagt nutidens vilkår, og det er de vilkår, vi arbejder under.

Kl. 16.45

Det er sådan, billedet tegner sig for de sidste 30 år, og så kan man jo spørge: Hvad er der sket inden for bare de sidste 3 år? Først og fremmest kan man på baggrund af denne fortid kun være imponeret over de store politiske fremskridt i løbet af de sidste 3 år. Irak har vedtaget en demokratisk forfatning, der er gennemført tre succesfulde demokratiske valg, og der er samlet et par-

lament med udnævnelse af en ny præsident, premierminister og parlamentsformand.

Alt dette er sket på trods af mangel på demokratiske traditioner, på trods af interne stærke interessemodsætninger og på trods af den svære sikkerhedssituation. Man kan ikke få et mere håndgribeligt bevis på, at irakerne vil den demokratiske udvikling, og inden man angriber den irakiske regering, skal man tænke på, at den vel har siddet omtrent 200 dage med en præsident, der ligeledes har siddet relativt kort tid. Hvor lang tid har det ikke taget at opbygge det repræsentative demokrati i Danmark?

Det er lige så positivt at se udviklingen i det nordlige og sydlige Irak, hvor det er lykkedes at skabe betydelige fremskridt. I syd er ansvaret for sikkerheden allerede overdraget til den irakiske regering i to ud af de fire provinser. Irakerne forventer, at en tredje provins snart følger med, mens de håber, at den sidste provins kan overdrages i løbet af 2007.

Men samtidig står det klart, at størrelsen og kapaciteten af de irakiske sikkerhedsstyrker endnu ikke er tilstrækkelig til effektivt at bekæmpe voldsterroren, men det er tæt på. Derfor vil irakerne endnu et stykke tid være afhængige af støtte udefra.

Også på genopbygningssiden er vi kommet langt. På trods af den vanskelige sikkerhedssituation er de danske genopbygningsindsatser stort set blevet gennemført efter planen. Lad mig fremdrage det store overrislingsprojekt i syd, som vil gavne omkring 260.000 irakere.

På baggrund af den udvikling vil jeg hævde, at vi ikke er en del af problemet, som dele af oppositionen påstår, men at vi er en del af løsningen. Vi er med til at genopbygge landet fra grunden, og vi er med til at forhindre, at en kamp om magten i landet ender i borgerkrig og blodigt kaos. Det bekræftede Forsvarets Efterretningstjeneste også i går i en trusselsvurdering, hvori de siger, der er mulighed for fremtidige borgerkrigs-lignende tilstande, men at den store forskel er tilstedeværelsen af den internationale styrke.

Det ved den irakiske, demokratiske valgte regering, og det er derfor, den har bedt os om at blive. FN vedtog med enstemmighed den 28. november en ny resolution, 1723, om Irak, der forlænger mandatet for den multinationale sikkerhedsstyrke med 1 år til udgangen af 2007. Det understreger den enighed, der er i det internationale samfund, om fortsat at hjælpe den irakiske regering.

Det er ikke mere end 7 dage siden, og derfor kunne jeg måske spørge dele af oppositionen: Hvad er det, der gør, at den her danske opposition er så meget klogere end FN, Sikkerhedsrådet og hele det internationale samfund, som bakker op? Er den danske opposition virkelig klogere end den irakiske regering, der er valgt af den irakiske befolkning, som dagligt lever med forholdene?

Oppositionen burde ikke være et sekund i tvivl om, hvor katastrofal en beslutning det ville være at trække os ud af Irak, især set i at lyset af vi alle ønsker en positiv udvikling i landet. Det er simpelt hen uansvarligt. Irakerne er nu nået til den fase, hvor de selv kan se håbet om at få magten over deres eget land, og mange af konflikterne her og nu kan forklares ved, at befolkningsgrupperne internt kæmper om den fremtidige kontrol med landet. Set i lyset af fortiden er dette vel ikke så unaturligt.

Der er heller ingen tvivl om, at nogle af konflikterne skyldes nabolandene, der har en helt anden dagsorden for Iraks fremtid end irakerne selv. Samtidig med denne kamp om magten i Irak er vi i gang med at genopbygge landet efter 30 års diktatur. Det står lysende klart for mig og for Venstre, at vi gør nytte, at vi gør en forskel. Vi er ikke en del af problemet; vi er en del af løsningen.

Jeg vil derfor på vegne af Venstre og Konservative og Dansk Folkeparti fremsætte følgende:

KL 16.50

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget noterer sig regeringens reddegørelse for situationen i Irak, herunder den vanskelige sikkerhedssituation i forskellige dele af landet, opfordrer Folketinget regeringen til yderligere at fokusere på kapacitetsopbygning og god regeringsførelse, herunder i gennemførelsen af den danske genopbygningsbistand med henblik på at bistå den irakiske regerings bestræbelser på at skabe fred og forsoning i Irak.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 26).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er en lang række spørgsmål, så ordføreren bedes blive stående.

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg var meget fascineret, da jeg så Komiske Ali gå på tv og fortælle, hvordan det hele gik godt og alt gik som planlagt, selv om de amerikanske tropper stod i Bagdad. Jeg kan ikke lade være med at komme til at tænke på Komiske Ali, når jeg hører hr. Jens Hald Madsen stå og tale om, at det går i den rigtige retning og det går fremad. Hvad er det lige præcis for en verden, hr. Jens Hald Madsen lever i?

Det går ikke særlig godt i Irak, det er gået stadig værre, siden Irakkriegen startede i 2003. Men jeg må da give hr. Jens Hald Madsen ret i, at vi er nået langt ud over det punkt, hvor der er gode løsninger tilbage i Irak. Der er nok ikke gode løsninger tilbage, men vi er nået dertil, hvor man må sige, at vi enten trækker tropperne ud, fordi de er en del af problemet og ikke en del af løsningen, eller også fortsætter med at have tropperne i Irak, og så bliver vi på et tidspunkt alligevel nødt til at beslutte, at tropperne skal trækkes ud, og til den tid vil vi stå i en endnu værre situation, end vi står i i dag.

Så hvordan føles det at nærmest stå som Komiske Ali oppe på Folketingets talerstol og fortælle om, at det går i den rigtige retning, når det i virkeligheden går i den stik modsatte retning, nemlig den forkerte retning?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg vil lige gøre opmærksom på, at taletiden maksimalt er 1 minut. Det er hr. Jens Hald Madsen for at svare, og der gælder det også, at den maksimalt er 1 minut.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Nu synes jeg, det er ærgerligt for hr. Rune Lund, at man ligefrem skal give betegnelser for modstandere, fordi man mener noget andet.

Men det, jeg gerne vil give hr. Rune Lund ret i, er, at vi lever i to forskellige verdener. Min verden er – måske desværre specielt for hr. Rune Lunds univers – meget ramt af fakta, den er meget ramt af, hvad der rent faktisk sker.

Jeg kan rent faktisk konstatere, at man har fået en demokratisk valgt regering; jeg kan faktisk se, at der er et parlament; jeg kan faktisk se, at der sker genopbygning; jeg kan faktisk se, at de tre gange, jeg har været i Irak i sydområdet, er der sket fremskridt i infrastrukturen. Det ved jeg hr. Rune Lund ikke har haft mulighed for, fordi hr. Rune Lund og andre dele af opposi-

tionen, som er imod det, der foregår i Irak, ikke vil til Irak. For tænk, hvis nu man blev ramt af fakta! Det er da også ærgerligt, for så bryder hele skidt sammen, må man sige, for så kan man jo ikke være herhjemme og sige, at vi er meget klogere – som hr. Villy Søvnald siger – end dem, som rent faktisk har konstateret fakta.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det er et meget specielt synspunkt, at man kun kan vide noget om Irak og udtale sig om Irak, hvis man har været på en guidet tur med det danske Folketing til den grønne zone i Irak; det må jeg sige er et lidt bemærkelsesværdigt synspunkt.

Men o.k., hr. Jens Hald Madsen er glad for fakta. Det er jo sådan, at universitetet i Maryland har lavet en meningsmåling i starten af september, og den viser, at 78 pct. af irakerne faktisk mener, at de udenlandske tropper skaber mere konflikt, end de forebygger, og at 71 pct. af irakerne gerne vil have tropperne ud inden for 1 år. Er det den slags fakta, som også hr. Jens Hald Madsen vil forholde sig til?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Allerførst vil jeg sige, at hvis det synspunkt, som hr. Rune Lund har, om, at det ikke er nødvendigt at se ting, før man har dannet sin opfattelse, skal være gældende, så vil jeg da håbe på, at hr. Rune Lund og andre kommer med et sparefor-slag her i Folketinget, om at udvalgsrejser bliver nedlagt. Så kan vi da spare de penge, for vi behøver åbenbart ikke at bevæge os ud af Christiansborg Slot for at danne os en mening om, hvordan det er i andre lande. Det vil da spare mange penge, så det er da noget af en opfordring at gå til Præsidiets med, hvis det er sådan, ræsonnementet er.

Kl. 16.55

Så vil jeg sige til hr. Rune Lund: Jeg tror, der er en dyb frustration i den irakiske befolkning – og med rette, selvfølgelig – fordi der er nogle forventninger. Det var der altså også i Østeuropa, det var der også i Rusland. Men det tager lang tid, og det tager overraskende lang tid også forventningsmæssigt. Nu ved jeg ikke, hvor meget sympati hr. Rune Lund havde for Sovjetunionens styre, men faktisk var der altså en proces, der tog lang tid, før man gik over til demokrati. Faktisk er der diskussion om, hvorvidt man overhovedet har demokrati fuldt ud i Rusland.

Men det betyder da ikke, at der ikke er sket en bevægelse.

Det samme gælder for Irak, også hvad angår befolkningen. Der er frustration, men jeg tror også, mange har et håb i forhold til den situation, de var i under Saddam Hussein.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil lige starte med at pointere, at Komiske Ali også altid sagde: Det er fakta, jeg beskriver. Det skal vi lige have med her.

Men der er en anden ting, og det er, at Bakerkommissionen jo kommer med sin rapport i morgen. Ifølge det, der er kommet ud, og det må anses for at stå til troende, så vil man foreslå, at Syrien og Iran i højere grad inddrages i en proces vedrørende Irak. Det er jo interessant, i betragtning af at da man gik i krig i sin tid, sagde statsministeren, at det var kampen mellem demokratiet og diktaturet. Så er vi nu kørt så langt ud, at man er nødt til at inddrage diktaturstater som Syrien og Iran for overhovedet at få styr på det her. Hvordan har hr. Jens Hald Madsen det med det?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg synes da, det er interessant at høre, at hr. Holger K. Nielsen kan sige, at vi nu er så langt ude, at man overvejer dialog med Iran og Syrien. Jeg troede da, SF stod for, at man ville have dialog med alle mulige. Men jeg kan blot sige en ting: Jeg har ikke set den rapport. Og til forskel fra mange andre politikere synes jeg egentlig, det er en klar fordel – det siger jeg igen for ligesom at leve op til hr. Holger K. Niensens humoristiske sans – at jeg egentlig holder mig til fakta, hvis der er nogle fakta. Jeg har ikke set den rapport, og dermed har jeg ikke fakta. Men der er vel ikke noget forkert i, at alle muligheder skal afprøves.

Det, der vel egentlig er interessant, er, hvorvidt Iran overhovedet har nogen som helst interesse i at sikre en god fremtid for Irak, når de kan bruge det som skalkeskjul for, at de er i gang med et atomvåbenprogram. Det er vel det, der er spørgsmålet, vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen, og ikke hvad vi mener.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jo, men det, som bliver interessant her er jo, at også i sikkerhedspolitik er det noget for noget.

Det er jo naivt at forestille sig, at Iran og Syrien ikke vil have indrømmelser for at gå med i den her proces, og der er det interessante spørgsmål jo: Hvor er smertetersklen for partiet Venstre, for regeringen, for, hvilke indrømmelser man skal kunne give Iran og Syrien?

Som jeg sagde, er det da interessant, at USA gik i krig for at få en demokratisk udvikling i hele Mellemøsten. Man havde regnet med, at man ville få demokratiet til at blomstre i Irak. Det mener Venstre så også sker. Det mener så ingen andre i den her verden, men o.k.

Derfor er man nu kommet derud, men bare for at komme ud af moradset er man nødt til tilsyneladende at trykke hånd med dem, som man i sin tid kaldte Ondskabens Akse, som er dem, som man i sin tid gik i krig med for at få en demokratisk udvikling i de pågældende lande.

Kan hr. Jens Hald Madsen ikke se, at det er fuldstændig i modstrid med, hvad det var, der var intentionerne dengang, og at det er et bevis for, hvilken fiasko det her har været?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Det, jeg kan se, er, at der overhovedet ingen sammenhæng er i SF's politik. Man siger, at vi skal bruge alle ikkemilitære midler. Det er det, SF har sagt, man skal forsøge sig med alle mulige metoder, og i ikkemilitære begreber må det vel, i hvert fald min verden, også være, at man har dialog med nabolande. Er det at komme ud i noget morads? Det var da noget besynderligt noget, vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen.

Lad os prøve at udlægge mulighederne for hr. Holger K. Nielsen og SF:

Vi skal ikke bruge militære midler, vi skal trække tropperne ud, vi skal ikke tale med nabolande, og så skal vi afvente, om FN er i stand til at rykke ind med alternative styrker. Så må jeg sige, at jeg er dybt bekymret, specielt for den irakiske befolkning.

Kl. 17.00

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg kom til at begå en uret mod statsministeren før. Det vil jeg godt trække tilbage igen, for det synes jeg altid man skal gøre, når man er kommet til det. Jeg kom til at beskyldte statsministeren for sammen med udenrigsministeren at være de eneste, der havde et meget rosenrødt billede af situationen i Irak, og det vil jeg godt undskyldte for. Men det sagde jeg, inden jeg hør-

te hr. Jens Hald Madsen, for der må man jo sige, at det dog var utroligt.

Hvis det ikke havde været en alvorlig situation, var det jo næsten tragikomisk. Hr. Jens Hald Madsen talte om fremskridt, han talte om, at vi er tæt på med hensyn til at opstille den irakiske hær. Det er ikke opfattelsen hos Forsvarets Efterretningstjeneste, men det kan jo være, at de ikke har været i Irak i modsætning til hr. Jens Hald Madsen og derfor ikke har den solide forståelse. De har den stik modsatte opfattelse, nemlig at det går trægt, og at den er infiltreret af alle mulige grupperinger.

Hr. Jens Hald Madsen siger, at det går fremad med genopbygningen. Det er det stik modsatte billede, der tegnes i Forsvarets Efterretningstjenestes rapport side 19, anden spalte.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jamen så har vi jo virkelig en alvorlig situation. For hvad er de 400 mio. kr., som er brugt til genopbygningen i Irak, så blevet brugt til? Hvordan kan det være, at man beder om 50 mio. kr. mere, fordi man rent faktisk er i stand til at udføre de genopbygningsprojekter, som man er i gang med?

Hvis hr. Villy Søvnald havde ret i sit postulat, kunne der jo slet ikke gennemføres noget som helst. Men hvis hr. Villy Søvnald læser hele Forsvarets Efterretningstjenestes trusselvurdering, vil han se, at der står, at i *dele* af landet er der problemer. Jeg tror ikke, at hr. Villy Søvnald kan konstatere, at der ikke er områder i Irak, hvor der ikke sker fremskridt.

Vil hr. Villy Søvnald påstå, at der i nord og i det sydøstlige område, Basraområdet – nu ved jeg, at hr. Villy Søvnald ikke har været der, men alligevel, hr. Villy Søvnald er jo klogere end os andre – ikke sker fremskridt? Har han ikke læst aviserne?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg forstår godt, at hr. Jens Hald Madsen valgte ikke at svare på spørgsmålene, for jeg forstår godt, at det er svært for hr. Jens Hald Madsen at stå her med en sag, der bliver stadig mere umulig. Der er så nogle, der vælger at tackle den lidt mere ydmygt end hr. Jens Hald Madsen, men det ligger jo ikke til hans natur at sige, at man tog fejl, og sådan noget. Det er der jo mange der har sagt i den her proces.

Men jeg synes alligevel, det er ufatteligt at møde en ordfører – ikke for et hvilket som helst parti, men det største regeringsparti – en Venstreordfører, som efter at have fået en rapport, der er entydigt negativ i sine vurderinger af situationen i Irak, både for så vidt angår den civile genopbygning og spørgsmålet om den irakiske hær, siger: Det passer slet ikke, sådan er virkeligheden ikke.

Det er derfor, jeg over for statsministeren har beklaget det, jeg kom til at sige. Det ville jeg ellers aldrig have sagt. Hvis jeg først havde hørt hr. Jens Hald Madsen holde sin tale, ville jeg selv synes, at statsministeren havde holdt en meget moderat tale, selv om den er ret ekstrem, når man hører den første gang. Men det har noget at gøre med den måde, hr. Jens Hald Madsen ser virkeligheden på.

Men jeg har jo heller ikke flere korte bemærkninger, og jeg tror heller ikke, det nytter. Jeg tror, hr. Jens Hald Madsen er så langt væk fra den her virkelighed som ingen andre.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Det er jo en ret interessant måde at fremføre en argumentation på. På den ene side siger hr. Villy Søvnald, at der er fuldstændig kaotisk i Irak, at der er kaos, kaos og atter kaos, og på den anden side insisterer hr. Villy Søvnald på, at vi straks skal trække vores tropper ud.

Til hvilket alternativ? Sandsynligheden for, at det bliver bedre, er lig nul. Sandsynligheden for, at der er et alternativ, der hedder FN-styrker, er lig nul. Det ved hr. Villy Søvnald udmærket godt, og derfor er det da fuldstændig tom retorik at sige, at man vil have, at soldaterne trækkes ud straks, men med den betingelse, at der som alternativ kommer en FN-styrke, når det overhovedet ikke er sandsynligt, at der er det alternativ. Det er et hovedproblem.

Kl. 17.05

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Nu er det jo tydeligt, at regeringen ikke har en selvstændig Irakpolitik, man venter stadig væk på signal fra præsident Bush om, hvad der skal ske. Men det fremgår nu, efter at Italien har forladt Irak – det har Polen for den sags skyld også – at Danmark jo er det eneste vesteuropæiske land, der er tilbage i Irak med det, man kan kalde kamptropper som en del af den multinationale styrke.

Nu har vi jo flere gange fået at vide, at koalitionsparterne taler sammen, når der skal træffes store beslutninger. Er hr. Jens Hald Madsen vidende om, hvilke exitstrategier Polen, som vi arbejder meget tæt sammen med militært, og for den sags skyld Italien som NATO-lande har anvendt, og om, hvilke samtaler der har været mellem Danmark og nære NATO-partnere, før de trak sig ud af Irak?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg håber, at Polen og Italien har det på samme måde, som vi har det i Danmark. Det er nemlig sådan, at dansk udenrigspolitik bliver bestemt her i det danske Folketing, den bliver ikke bestemt i USA. Det er klart, at man som allierede, i en koalition, taler sammen, kommunikerer, men jeg skal da ikke afgøre, hvilken exitstrategi Polen og Italien skal have, hvis de har nogen.

Så synes jeg altså lige, jeg bliver nødt til at rette op på noget, for det er, som om man siger, at der faktisk kun er tre lande, som sådan set har soldater i Irak, og det er USA, Storbritannien og Danmark.

Det tror jeg faktisk at Albanien, Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Makedonien, Rumænien og Tjekkiet bliver kede af. Jeg synes, det er fuldstændig urimeligt, at man ligesom skal forklejne det og sige, at der næsten kun er Danmark tilbage, når man ved, at de europæiske lande tilsammen bidrager med 2.100 mand; det synes jeg er urimeligt.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Jeg fik altså ikke svar på mit spørgsmål, om hr. Jens Hald Madsen er bekendt med, hvilken strategi Polen og Italien har anvendt i forbindelse med hjemtagelse af styrkerne fra Irak. Jeg tror i øvrigt, hr. Jens Hald Madsen i høj grad blander den multinationale styrke sammen med NATO-indsatsen med genoptræning. Det får nu være.

Men hr. Jens Hald Madsen siger i sit indlæg, at det vil være en katastrofal beslutning, hvis Danmark trækker sig – det var ordene fra selve talen. Hvordan hænger det sammen med det forhold, at englænderne har trukket 800 mand ud i det område, vi befinder os i i den sydlige del af Irak, hvor vi har de nu omkring 450 mand, uden at det har haft nogen katastrofal betydning? Hvorfor kan Danmark ikke rent militært trække sine 450 mand tilbage – selvfølgelig efter en exitplan, med en dato og efter aftale med par-

terne dernede osv. – uden at det får nogen katastrofal betydning?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Altså, nu skal jeg jo ikke lave den store matematikberegning, men jeg synes måske, det er en vis forskel med hensyn til, hvilket antal man trækker ud, når England har 7.600 mand og vi har 460 – det er sådan rimelig logisk – og i forhold til antallet på 7.600 mand er det ikke så meget.

Det, det handler om, er jo signaler; det her handler om signaler. Hvad er det for et signal, vi sender til den irakiske befolkning, som er i gang med en proces med at få overdraget ansvaret for deres eget land, og hvad er det for et signal, vi sender til de terrorister, som dag efter dag ødelægger det med bilbomber?

Ja, det, vi gør, hvis vi sender et signal om, at vi ønsker at trække os tilbage, er, at vi siger til den irakiske befolkning, at de må klare sig selv, og at vi siger til terroristerne: Godt gået, det er lykkedes for jer. Det signal ønsker Venstre ikke at sende.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Jens Hald Madsen slog tidligere fast, at det, det drejede sig om i debatten, var kendsgerninger. Nu forstår jeg, at det også er signaler, så lad os tale om det. Hvordan forholder hr. Jens Hald Madsen sig til det faktum, at den britiske forsvarsminister har sendt det signal, at briterne agter at trække tusinder af deres tropper ud startende her i foråret? Er det Venstres holdning, at når det begynder at ske, skal vi også trække os ud, eller skal vi forblive i Irak?

Kl. 17.10

Efter min mening er hovedspørgsmålet i denne debat ikke, om vi skal trække os ud; det er kun et spørgsmål om tid og om hvordan, og det er det, vi skal koncentrere os om. Derfor spørger jeg: Hvis briterne begynder at trække sig ud i foråret, skal vi så blive?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Allerførst vil jeg sige, at kendsgerninger og signaler jo godt kan være det samme, det kan det godt. Altså, man behøver ikke at sende signaler, som faktisk ikke er faktuelle. Derfor vil jeg så også sige, at når den britiske forsvarsminister siger, som han gør, jamen så er det vel det, der

skal lægges ind i de overvejelser, der er, når koalitionen skal tale sammen.

Men er det sådan, at hr. Niels Helveg Petersen og jeg skal sidde her i Folketingssalen og forhandle om det lige nu? Jeg har dyb respekt for hr. Niels Helveg Petersen som tidligere udenrigsminister, men det var vel ikke sådan, at hr. Niels Helveg Petersen, da han var udenrigsminister, sådan forelagde i Folketingssalen, hvad man helt præcis ville gøre i forhandlingsudspillet, inden man forhandlede med et andet land eller andre lande? Jeg mener ikke, det er klogt. Der er måske også briter, der kan læse udskriften af det, vi siger.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Ja, det tror jeg der er. Og det, som er mit supplerende spørgsmål, er: Når nu den britiske forsvarsminister taler om, at man skal trække troppe ud i løbet af foråret, går han så også terroristernes ærinde? Jeg opfatter ikke det, vi fører her, som en politisk forhandling, jeg mener, det er en meningsudveksling om Danmarks fremtidige politik på området. Og jeg har nu spurgt, hvordan hr. Jens Hald Madsen opfatter det signal, der er kommet fra Storbritannien.

Hvordan forholder hr. Jens Hald Madsen sig til det signal, der er kommet fra hr. al-Maliki om, at i midten af 2007 kan de fremmede trække sig tilbage? Og hvordan forholder hr. Jens Hald Madsen sig til den kendsgerning, at den amerikanske befolkning ved midtvejsvalget gav den amerikanske præsident en ordentlig øretæve for hans politik i Irak? Det er en politisk kendsgerning, som jeg gerne vil høre hr. Jens Hald Madsen forholde sig til.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg skal prøve; der var flere spørgsmål, men jeg skal prøve. Med hensyn til briterne og al-Maliki handler det vel egentlig om, at man har en positiv holdning til fremtiden, sådan som der også var, da vi besøgte premierminister al-Maliki. Vi har da ikke sådan et ønske om at have soldater der længere end nødvendigt, hvorfor skulle Danmark have det? Men det, som premierminister al-Maliki sagde til os, var: Vi vil gerne overtage vores eget land, og vi tror, vi kan overtage provinserne i løbet af 2007, men I skal ikke trække jer hjem endnu. Og det, som den britiske forsvarsminister vel egentlig siger, er, at han har en positiv, konstruktiv holdning – i modsætning til

mange i den danske opposition – til fremtiden i Irak, til, at vi kan trække os ud, fordi irakerne rent faktisk kan overtage opgaverne. Det er jo sådan for øjeblikket, at der er en målsætning om 325.000 irakiske styrker inden for politi og militær, og man er allerede nået op på 319.000. Det er noget af en præstation efter min mening, og det betyder, at man gradvis kan begynde at overtage sit eget land.

Men det er jo ikke det, hr. Niels Helveg Petersen og andre taler om. Der bliver jo talt om, at vi skal trække os ud inden jul.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Der er altid noget opmuntrende ved at lytte til Venstres fremmeste talsmand og analytiker på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område, hr. Jens Hald Madsen. Det billede, han tegner i dag, er i særklasse opmuntrende, fordi det skaber en forestilling om, at selv når amerikanerne og briterne har trukket sig tilbage, vil der stadig være danske tropper i Irak.

Det kan undre, at hr. Hald Madsen i sine analyser slet ikke lægger vægt på det forhold, at de kritikere, der i dag udtaler sig meget kritisk om situationen i Irak, ikke er folk, som hele tiden har været imod krigen i Irak, men folk, som oprindeligt har støttet den, nemlig tidligere udenrigsministre, forsvarsministre, generaler, analytikere og kommentatorer. De har alle taget afstand fra krigen i Irak.

Kl. 17.15

Hr. Hald Madsen nævner to instanser, som han mener han kan støtte sig til, den ene er FN, og den anden er den nuværende irakiske statsminister. Om FN er der vel ikke andet at sige, end at hr. Kofi Annan har taget klar afstand fra krigen i Irak i udtalelsen fra i går eller i forgårs. Og for det andet har selv Bushs sikkerhedsrådgiver om hr. al-Maliki sagt, at han udgør en del af problemet og ikke en del af løsningen.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Med al respekt for hr. Svend Auken vil jeg sige til ham, at jeg synes, det lyder lidt, som om hr. Svend Auken ikke har lyttet til min tale.

For det første nævnte jeg Kofi Annans udtalelse og mente faktisk, den var uforståelig. Hvis man tager det, Anders Jerichow fra Politiken sagde, så var det, at man lyttede til en desillusioneret generalsekretær for FN, der ikke er lykkes med ret mange ting. Det er jeg sådan set me-

get enig i. For det andet tror jeg egentlig ikke, jeg har sagt på noget tidspunkt, at de danske soldater skulle stå alene tilbage. Jeg vil sige til hr. Svend Auken, at det tror jeg faktisk ikke jeg har sagt.

Nu kender jeg jo hr. Svend Auken som USA-ekspert, og jeg synes også, han er meget interessant at lytte til, for det er sådan, at hr. Svend Auken altid har en utrolig evne til kun at fortælle om alt det positive, demokraterne siger, og så fortælle om, hvor forfærdelige republikanerne er. Og hvis man har det udgangspunkt, kan jeg jo godt forstå, at man har et andet billede af, hvordan USA's holdning er.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Hald Madsen stillede, synes jeg, med rette i sin tale, som jeg lyttede til med stor interesse, det meget berettigede spørgsmål: Hvor er alle pengene egentlig blevet af? Er de bare blevet spildt? Det er jo det spørgsmål til genopbygningen, som mange amerikanere stiller sig selv. Og som hr. Hald Madsen måske ved, drejer det sig om et trecifret milliardbeløb, som er gået til genopbygning, uden at man kan påvise, at der er kommet de skoler, at der er kommet de kraftværker, og at der er kommet de sygehuse, som var planlagt som en del af indsatsen. Det er jo netop en del af billedet af en politik, der har spillet fallit, at det ikke er lykkedes, selv om man har brugt de mange penge. De er gået til entreprenører og sikkerhedsselskaber, men ikke til nye skoler, nye sygehuse, nye kraftværker.

Det spørgsmål, jeg imidlertid gerne ville stille hr. Hald Madsen, og som jeg stillede i første omgang, er: Gør det ikke indtryk på ham, at de kritikere, der i dag er stærkest i debatten om den amerikanske politik i Irak, både republikanere og demokrater, er folk, som tidligere var for krigen, men som nu i erkendelse af, hvor katastrofalt den er forløbet, tager afstand fra den hidtidige strategi og påpeger om end ofte smertefulde alternativer, så dog alternativer til den strategi, man hidtil har fulgt?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg synes jo altid, det gør indtryk, at man har alle nuancer med, og jeg kan forstå, at når jeg taler om de positive ting, som sker i Irak, er jeg ude af balance, men når dele af den danske opposition kun – *kun* – taler negativt om alt, hvad

der foregår i Irak, er der tale om et meget nuanceret billede.

Jeg har overhovedet ikke sagt andet, end at selvfølgelig er der kritik, og selvfølgelig er der dele af Irak, som ikke fungerer optimalt – jeg har overhovedet ikke sagt andet – det har jeg da aldrig nogen sinde benægtet. Men det, jeg bare synes kunne være klædeligt for dele af oppositionen, var, at man accepterede, man *accepterede*, at der rent faktisk også sker positive ting. Så kritikken gør da indtryk på dem, der er negative, men jeg håber da også, at det gør indtryk, når der er nogle, der egentlig fortæller om noget positivt, vil jeg sige til hr. Svend Auken.

Så vil jeg blot sige om den danske bistand på 400 mio. kr., at det er påviseligt, at de ting er blevet lavet, og det blev faktisk et flot resultat.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så siger jeg tak til ordføreren og beder den næste ordfører, hr. Mogens Lykketoft, om at komme på talerstolen.

Kl. 17.20

Mogens Lykketoft (S):

Udenrigsministeren udtalte sig den 3. januar 2003 med et beklageligt profetisk klarsyn, idet han advarede imod at starte en krig på et forkert grundlag i Irak.

Jeg tror, udenrigsministeren selv kan være lidt ked af at have set så klart, og at han selv kan være meget ked af, at den forståelse, nogle af os mente vi klart havde af ham, med hensyn til at Danmark under ingen omstændigheder skulle tage medansvar for en invasion af Irak, hvis ikke der var et klart nyt FN-mandat, ikke kunne opretholdes som regeringens politik, fordi statsministeren overrulede udenrigsministeren efter en telefonopringning fra præsident Bush.

Der er mange kilder til den katastrofale situation, Irak nu er i. Nogle af kilderne kan jo findes i, at blandt alle de forbrydelser, der er opregnet, som Saddam Hussein angiveligt skulle have begået, er de to eneste, han med sikkerhed ikke har begået, de to, der blev brugt som begrundelse for invasionen, nemlig at han stadig besad masseødelæggelsesvåben, og at han havde forbindelser til Al-Qaeda. Det er jo i sig selv selvfølgelig dybt beklageligt at konstatere, at vi bliver ført i krig på et falsk grundlag, selv om FN's våbeninspektører klart sagde, at de godt kunne udrede det med masseødelæggelsesvåbnene, uden at vi startede en krig.

Det næste er selvfølgelig, at når katastrofen er blevet så stor, er det, fordi den invasion blev gennemført lige så meget uden plan, lige så meget uden realisme om, hvad virkeligheden var i Irak, som de indlæg, vi har hørt fra regeringen og de borgerlige ordførere om situationen i dag.

Der var ikke nogen god plan for at vinde freden. Jeg tror, de fleste iagttagere i dag erkender, hvor katastrofalt det var bare at sende Saddam Husseins soldater og politi hjem uden løn, men med våben, i stedet for at prøve at reorganisere de styrker til at bidrage til hurtigt at få styr på den interne sikkerhedssituation.

Situationen har været tiltagende grusom med borgerkrig eller flere forskellige borgerkrige. Ansete læger mener – udregnet efter metoder, de har brugt andre steder uden at blive anfægtet – at der er sket 600.000 ekstra dødsfald eller mere i Irak de sidste 3½ år på grund af følgerne af invasionen.

Statsministeren nævnte i dag i sin redegørelse selv det enorme antal internt fordrevne og det enorme antal irakere, der er flygtet ud af landet nu i et tempo på 100.000 om måneden ifølge de Forenede Nationers Flygtningehøjkommissariat. Så man må jo nok tilslutte sig hr. Søvnalds indtrængende opfordring til regeringen og dens talsmænd om at droppe skønmaleriet. Vi taler om den tragiske situation, at oktober 2006 var den måned, hvor flest civile irakere blev dræbt siden invasionsmåneden, marts 2003.

Selv om stort set alle ude i verden konstaterer katastrofen og fiaskoen, sjosker den danske regering alligevel videre efter præsident Bush og kalder det aktivistisk udenrigspolitik. Vi er det eneste vesteuropæiske land ud over Storbritannien, der stadig væk har kamptropper i Irak. Jeg er enig med hr. Hald Madsen om, at det i høj grad handler om signaler. Vi er bare helt uenige om, hvilke signaler Danmark skal sende i denne situation.

Kl. 17.25

Jeg har lyst til at nævne, at det, som har været det store argument for regeringen, nemlig at ud-brede demokratiet i Irak, måske for det første ikke er så vellykket et eksperiment endda, fordi det til denne dag er meget svært at gennemskue, hvordan man kan forene målsætningen om et forenet Irak med målsætningen om et demokratisk Irak. For det andet kan enhver se, at et op-splittet Irak vil være opskriften på samtlige naboers intervention, vil være opskriften på grænsestridigheder mellem de mindst tre lande, der kommer ud af det. Lad mig bare nævne dette:

Hvordan skal man placere det etnisk blandede Bagdad, hvor vi allerede nu ser de frygtelige konsekvenser af etniske udrensninger i forsøg på at dele landet op, eller Kirkuk som grænse-området mellem det kurdiske og det arabiske Irak?

Det er nedslående, men vel også nødvendigt at lytte til, da der jo også i USA nu er folk, der ligesom hr. Søren Espersen vil nøjes med mindre end fuldt demokrati, folk, der taler om, hvordan man må prøve at instituere et nyt autoritært styre for at holde sammen på Irak. Jeg så et citat af den store kyniker, Henry Kissinger, forleden dag, hvor han udtalte, at han kunne komme i tanke om indtil flere geopolitiske grunde til at invadere Irak, men argumentet om demokrati var det mest latterlige, han havde hørt. Jeg er ikke enig i det, men det siger jo noget om tankegangen hos nogle af de, om man så må sige, realister, der nu skal til at rekonstruere den amerikanske politik i Irak.

Jeg kan ikke lade være med at referere en samtale, jeg havde for halvandet år siden med en fremtrædende tyrkisk diplomat om situationen i Irak, han var kyndig, han havde været udsendt der i adskillige år. Han sagde følgende:

Amerikanerne har ikke forstået noget som helst af Irak. De har ikke forstået, punkt 1, at uanset hvor grusom en diktator, Saddam Hussein var, så havde han massiv folkelig opbakning i den sunnimuslimske del af befolkningen, hvilket selvfølgelig forklarer den opstand, man nu skal trættes med. Men det andet er, at de heller ikke har forstået, at irakerne ikke er enige om noget som helst indbyrdes, bortset fra én ting: De tror ikke, at amerikanerne er der for at indføre demokrati, de tror, amerikanerne er der for at kontrollere olien.

Og det er jo for så vidt ligegyldigt, hvad vi tror. Det afgørende for, om man kan stabilisere situationen i Irak med fremmed intervention, er, hvad irakerne tror. Og her har vi jo selvfølgelig også nøglen til at forstå de meningsmålinger, der siger, at 70 pct. af irakerne vil have de fremmede styrker ud. Og vi har nøglen til at begynde at tolke på det, som formentlig i morgen vil udkomme fra Baker-Hamilton-komiteen, vel vidende, at den ligesom Blair vil karakterisere situationen som katastrofal, politikken som bankerot og et kursskifte som nødvendigt. Og vi må gå ud fra, at der i den rapport ligger anbefalinger, som også Socialdemokraterne vil være meget tiltalt af, nemlig: Der er ikke nogen entydig militær løsning på katastrofen i Irak.

Man må finde en forhandlingsløsning, man må finde de tangenter at trykke på, der gør, at man kan komme i forhandling med nogle af dem, man slås med, selvfølgelig ikke Al-Qaeda-folk, der er kommet ind i landet, men med nogle af dem, man slås med i øjeblikket, som er meget bredere repræsentative for en del af befolkningen end de rent terroristiske bevægelser. Og man må finde en nøgle til at gøre nabolandene, også Iran og Syrien, interesserede i at bidrage til en stabilisering af Irak. Og en af nøglerne er selvfølgelig, at de heller ikke bliver ved med at bære, det gælder især Syrien og i øvrigt også Jordan, den enorme flygtningestrøm, som går ud af Irak i disse måneder, så længe tragedien derinde fortsætter.

Kl. 17.30

Jeg tror, at nogle højtstående britiske repræsentanter, som jeg talte med for ikke så længe siden, har meget ret i den analyse, man også fra amerikansk side bad om måtte blive lagt til grund for et kursskifte i Irak. Briterne sagde også, at vi bliver nødt til at erkende, at på en eller anden måde må vi gå i forhandling med de dele af IRA, der overhovedet er til at snakke med, for hvis vi skal komme ud af det irakiske morads, bliver vi nødt til at finde nogle at forhandle med.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, tak. Det var lige præcis 10 minutter. Der er spørgsmål til hr. Lykketoft, og det første kommer fra fru Gitte Lillelund Bech.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Det var lidt vanskeligt at få et svar fra medforlagsstilleren, hr. Villy Søvnald fra SF, så nu vil jeg prøve Socialdemokraterne og hr. Mogens Lykketoft.

Jeg vil gerne bede hr. Mogens Lykketoft om at sætte en dato på, hvornår det danske troppebidrag skal være ude af Irak. Der står i forslaget til vedtagelse, at det skal være straks, og skal det forstås således, at det er i morgen, de skal trækkes ud?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

De skal selvfølgelig trækkes ud i medfør af en aftale med dem, de arbejder sammen med, og det kan der sagtens gå uger med. Men det er et spørgsmål om at gennemføre det så hurtigt, som det er praktisk muligt, for vi kan ikke se, at det

lille – ja, det i den store sammenhæng næsten symbolske – danske kontingent kan gøre nogen positiv forskel i det morads, der er i Irak nu.

Vi ønsker at skynde på dem i den amerikanske og britiske beslutningsproces, der arbejder for et kursskifte, fordi vi mener, at de dygtige danske soldater, vi har udsendt, kan anvendes med større gavn andre steder i verden, når det gælder om at redde menneskeliv og skabe fred. Derfor skal det ske så hurtigt som overhovedet muligt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg synes sådan set, hr. Lykketoft skylder både irakerne og den danske befolkning at sætte en dato på. Der sidder tusindvis af pårørende til danske soldater i Irak rundt omkring, og derfor synes jeg sådan set, hr. Lykketoft skylder at fortælle, hvornår de kan forvente at få deres mænd eller koner hjem. Jeg vil gerne bede Socialdemokraterne om rent faktisk at sætte en dato på, for ellers må jeg jo tolke det sådan, at hvis Socialdemokraterne og hr. Lykketoft ikke kan sætte en dato på, er det, fordi Socialdemokraterne ikke mener det med, at troppebidraget skal hjem straks, alvorligt.

En anden ting – det er bare en lille kommentar – er, at som regel er det sådan, at man får vide, at det ikke er størrelsen, der gør det. Men hvis det er størrelsen, der gør det her, forstår jeg altså ikke, hvordan det kan harmonere med, at jeg tidligere har hørt hr. Lykketoft sige, at vi bare kan trække soldaterne ud af Irak og sende dem til Darfur.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Egentlig synes jeg, det appellerer en lille smule til smilet, når fru Lillelund Bech er så interesseret i, på hvilken præcis dato vi gerne vil trække soldaterne ud. Vi ville gerne have haft dem ud for et år siden, vi ville gerne have haft dem ud for et halvt år siden, vi vil gerne have dem ud nu, og vi vil trække dem ud, så hurtigt som vi overhovedet kan få et flertal her i Folketinget for at gøre det. Men det er altså en lidt mærkværdig forestilling, når et flertal, som absolut vil fastholdes som halehæng til Bushpolitikken i Irak, forlanger, at oppositionen skal sige, om det skal være den 15. december eller den 1. januar. Er det ikke noget pjattet?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jamen jeg ved da ikke, om det er noget pjat, for det er jo ikke os, der kommer med forslag om, at de danske soldater skal trækkes tilbage. Det er hr. Mogens Lykketoft, der gør det.

Hvis hr. Mogens Lykketoft kommer med et forslag, kan man vel godt tillade sig at spørge stille og roligt og pænt, hvordan søren det skal foregå. Har man sat en dato på? Er der noget alternativ, hvis det nu går rivruskende galt? Premierminister al-Maliki og andre har sagt: Bliv, for nu er vi i en fase, hvor det hele er meget usikkert, men jeg ved, at der er nogle i Danmark, der er så kloge på det her – og så spørger vi bare stille og roligt og pænt: Jamen hvordan skal det kunne lade sig gøre? Skal der være en alternativ styrke? Skal det gøres inden jul? Skal det tage 6 måneder, eller skal det tage 1 år? Det kan man vel godt spørge om.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Svaret er: Hvis Socialdemokratiet og De Radikale havde kunnet bestemme, havde vi været ude for længe siden. Det er svaret. Men vi er i ikke regering – desværre kan man sige, både for den danske Irakpolitik og for Danmark i almindelighed.

Kl. 17.35

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Det er jo sådan set et meget interessant svar, at uanset hvad konsekvensen for den irakiske befolkning bliver, vil vi trække os ud, for det er ikke vores problem. Man sender et signal til terroristerne, hvor man siger: Tillykke, det er lykkedes for jer. I har smidt godt med bilbomber, så vi trækker os tilbage. Men er det det rigtige signal at sende?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg tror sådan set, hr. Helveg Petersen har haft lejlighed til at afdække, hvad det er for en mærkelig argumentation, hr. Jens Hald Madsen nu igen prøver at benytte.

Mener hr. Jens Hald Madsen, at hollænderne, nordmændene, spanierne og italienerne har bidraget til at hjælpe terroristerne med de beslutninger, som de landes demokratiske regeringer har truffet? Mener hr. Hald Madsen, at den britiske regerings meddelelse om, at man vil trække

adskillige tusind soldater hjem, er en hjælp til terroristerne? Nej, så simpel er verden jo ikke. Men vi er enige om en ting. Vi er enige om, at det er reduceret til et spørgsmål om, hvorvidt man vil være halehæng til en totalt falleret Bush-politik i Irak, eller man ikke vil.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Lykketoft giver sammen med Enhedslisten og SF og endnu flere indtryk af at tale på den irakiske befolknings vegne. Han stiller krav om den hurtigst mulige tilbagetrækning med henvisning til, at alt er gået galt i Irak, at det var forkert at gå ind i Irak og fjerne Saddam Hussein, at den irakiske befolkning har lidt, og at fremtidsperspektiverne er dystre.

Hvorfor kan det være, at hr. Lykketoft er meget klogere end irakerne selv? Irakerne har trods set trusler og har tre gange deltaget aktivt i demokratiske valg med valgdeltagelsesprocenter på omkring 70 pct., som har sikret et solidt folkeligt mandat til den demokratisk valgte regering. Hvad er det, der gør, at hr. Lykketoft er klogere end den irakiske befolkning? Den er blevet spurgt, om indsatsen har været det hele værd, og i en opinionsmåling af den 30. november svarer 77 pct. af befolkningen, at den synes, det har været det hele værd at få fjernet Saddam Hussein.

Det er altså The Brookings Institution, som har stået for opinionsmålingen, og jeg forstår af beslutningsforslaget, som vi skal behandle senere, at det er et institut, som Socialdemokratiet tillægger nogen værdi, så hvorfor tillader man sig at gøre vold på irakernes holdning til det, der er sket, på denne måde?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Nu gik vi jo ikke ind i Irak på baggrund af nogen opinionsmålinger, hverken i Danmark eller i Irak. Men hvis vi endelig skal kappes om at citere meningsmålinger fra Irak, er det jo sådan, at 70 pct. af irakerne vitterlig mener, at de fremmede styrker skal trækkes ud.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er en målsætning, vi alle sammen deler, for det handler jo om at bringe irakerne i stand til selv at varetage sikkerheden, og det kan ikke gå hurtigt nok. Men vi skal jo ikke trække os ud, før

de selv mener, at de er i stand til at varetage opgaven.

Al-Maliki, den demokratisk valgte premierminister i Irak, mener selv, at det vil kunne lade sig gøre i 2007, men for 2 uger siden har han imervæk bedt FN om at forlænge mandatatet og har bedt om, at den internationale koalition bliver yderligere forstærket. Hvorfor vil Socialdemokratiet så svinge det demokratisk valgte lederskab i Irak og dermed den irakiske befolkning, som selv beder os om at være behjælpelige endnu en stund? Målet er sikkert: Den internationale styrke skal ud, men først i det øjeblik, irakerne selv er i stand til at overtage opgaven.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg kan kun konstatere, at fru Pia Christmas-Møller åbenbart har meget større tillid til al-Maliki, end præsident Bushs sikkerhedspolitiske rådgivere har.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Det har åbenbart meget med signalværdier at gøre. Vi skal nærmest lægge op til at finde ud af, hvad nordmændene, polakkerne og italienerne har gjort. Hvis vi følger vores egen holdning, er vi USA-følgelige, men vi træffer vel, nøjagtig som polakkerne, nordmændene og italienerne har gjort, en selvstændig beslutning om, hvad den danske stat ønsker at gøre.

Nu har jeg for anden gang hørt en udtalelse, som jeg er meget overrasket over. Dengang der skulle NATO-styrker til Libanon, hørte jeg hr. Mogens Lykketoft sige, at vi bare kunne flytte den danske styrke fra Irak, for det betyder jo ikke noget, at den er der, fordi der er så få, og nu hører jeg igen hr. Mogens Lykketoft sige, at den danske styrke i Irak nærmest bare har symbolsk værdi.

Kl. 17.40

Synes hr. Mogens Lykketoft, at det er anstændigt at behandle de danske soldater, der yder deres indsats for den opgave, vi har bedt dem om at udføre i Irak, og deres pårørende på den måde? Det er vel at mærke en sag, som også hr. Mogens Lykketoft støttede, indtil man skiftede holdning og derfor skulle finde argumenter for at indtage en anden attitude, så synes hr. Mogens Lykketoft ikke, at vi skylder de danske soldater og deres pårørende måde at signalere værdien af det, de gør, på en anden måde?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Vi skylder de danske soldater al mulig respekt. De gør deres arbejde så godt, som de kan, på de politiske præmisser, et flertal har defineret, og jeg mener, det er helt uacceptabelt, når spørgeren prøver at antyde, at Socialdemokraterne og De Radikale har en anden holdning til den enkelte soldats indsats.

Men vi må kunne tillade os at have en anden opfattelse af, hvordan Danmark skal bruge de få mennesker, vi har til rådighed til den slags opgaver, og jeg og Socialdemokratiet har den klare opfattelse, at vi skal være utrolig nøjeregnende med, hvor i den hele vide verden vi skal placere de i alt 1.200 mennesker, vi har til rådighed til fredsbevarende operationer, så vi er sikre på, at de får lov til at gøre mest mulig gavn i arbejdet på at redde menneskeliv, og vi er sikre på, at de aktioner, de bidrager til, har hold i billetterne rent folkeretligt, hvad der jo desværre ikke er tilfældet i Irak.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Nej, jeg antyder sandelig ikke noget. Jeg forholder mig til, at den irakiske demokratisk valgte regering trygler Danmark om at blive i Irak med sin lille symbolske indsats. Det gør indtryk på mig, og jeg synes sådan set også, at det må være signalværdien over for soldaterne, der yder noget for den sag, og over for deres pårørende. De bør have medvind hele vejen igennem, vi har bedt dem om at gøre en indsats, og det synes jeg også vi skal følge op på. Men gør det slet intet indtryk, at den irakiske regering åbenbart føler, at vi gør mere end en symbolsk indsats i Irak?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Punkt 1: Vi bakker vores soldater op i den gerning, et politisk flertal sætter dem til at udføre, uanset hvor de bliver sendt hen. Punkt 2: Jeg er utrolig enig med hr. Niebuhr i, at det ikke er andre end os selv, der skal bestemme, hvor vi sender dem hen. Det bør afgøres ud fra vores politiske holdninger om, hvor vi bedst kan vise en profil og en holdning, som vi kan stå inde for, fra dansk side, og her har fire partier i Folketinget en anden opfattelse af Irakengagementet, end flertallet har. Det må vi konstatere med beklagelse, men det er der altså ikke noget illegitimt i.

Prioritering er noget, vi under alle omstændigheder skal foretage, uanset vi man sender

soldater hen. Men vi kan ikke løse hele verdens problemer, og derfor skal vi gøre det, vi synes er rigtigst.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Sikkerhedspolitisk kan det jo få meget stor betydning og meget vidtrækkende konsekvenser, hvis det forslag, som bl.a. Socialdemokraterne har fremsat i dag, om, at de danske styrker øjeblikkeligt skal trækkes tilbage fra i Irak, bliver vedtaget. Man kan jo ikke undgå at konstatere, at eksempelvis sunnierne i Irak meget frygter, at ressourcerne, som skal give magt og indflydelse, vil gå forbi den midterste og den vestlige del af Irak, og det er jo ligeledes en kendsgerning, at shiitterne i syd og kurderne i nord, hvor ressourcerne i undergrunden med olie osv. er mest vægtige, har stor interesse i at få magten i de områder.

Det kunne være interessant at spørge hr. Mogens Lykketoft: Hvis forslaget bliver vedtaget, hvordan vil Socialdemokraterne så forholde sig, hvis der bryder en regulær borgerkrig ud over hele Irak, og der bliver begået folkedrab og undertrykkelse af minoriteter osv.? Der vil uvilkårligt udbrude en kamp i Irak om at få magten og kontrollen over de forskellige ressourcer, og vil man så være indstillet på at gå ind igen med en anden styrke, eller hvad vil man egentlig gøre?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

For mig lyder det, som om hr. Skibby ikke er opdateret. Der er borgerkrig i Irak nu, og vi har sådan set ikke på noget tidspunkt – det har hr. Skibby mig bekendt heller ikke – givet mandat til dansk deltagelse i en irakisk borgerkrig.

Kl. 17.45

Problemet med regeringschefen, hr. al-Maliki, som den forrige spørger refererede til, er jo, at han i den grad er bundet ind i de stærke shiitiske militser med al-Sadr i spidsen. Jeg er helt opmærksom på, hvad det er for nogle spændinger, men jeg tror ikke, at de rent umiddelbart vil blive hverken mindre eller større, hvis det danske kontingent bliver trukket tilbage. Og lad mig i øvrigt tilføje en måske lidt eftertænksom bemærkning om, at jeg er helt, helt overbevist om, at det borgerlige flertal i denne sal har fundet en god grund til at trække de danske styrker tilbage i god tid inden det næste folketingsvalg i Danmark.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Skibby for et sidste spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg mener ikke, jeg fik et svar på mit spørgsmål, som helt konkret drejede sig om: Hvis forslaget bliver vedtaget, og styrkerne øjeblikkelig forlader Irak med lynets hast, og der så opstår yderligere konflikter og spændinger med drab på civile og magtkampe mellem de forskellige religiøse grupper osv., hvordan vil man så forholde sig fra Socialdemokraternes side? Vil man bare se passivt på, at volden eskaleres i Irak, eller vil man være med til at prøve at finde en løsning ad diplomatiets vej?

Så vil jeg gerne lige nævne, at det, at der skulle være borgerkrig i Irak, er jo et udsagn med modifikationer. Det er jo sådan, at det faktisk kun er i 3 af de 18-19 provinser i Irak, hvor man vurderer, at der reelt er borgerkrigs lignende tilstande. I de andre provinser er situationen trods alt ikke så vanskelig.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Uden på nogen måde at overdrive den historiske parallel er jeg sikker på, at hvis man havde taget et snapshot under den spanske borgerkrig i 1930'erne, kunne man også påstå, at der ikke var borgerkrig i to tredjedele af landet, for hver af parterne havde med sikkerhed kontrol over i hvert fald en tredjedel af landet hele vejen igennem, så derfor er det ikke nogen god måde at afgrænse begrebet borgerkrig på.

Men sagen er jo desværre, at med de enorme kræfter, der i øjeblikket bevæger sig på den irakiske scene, kan danske styrker selvfølgelig ikke gribe ind og dele sol og vind lige mellem de stridende parter. Det, vi kan bidrage med ud over civil- og institutionsopbygning, som vi alle sammen er indstillet på at fortsætte med, er selvfølgelig at presse mest muligt på for at få gang i den forhandlingsproces, som er den absolut eneste chance for, at det hele ikke bare bliver endnu værre.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Hans Kristian Skibby.

Hans Kristian Skibby (DF):

Fra Dansk Folkepartis side hilser vi denne forespørgselsdebat velkommen, fordi vi dermed får

lejlighed til at få en samlet oplysende orientering og en debat om hele Iraksituationen set ud fra et dansk synspunkt. Man kan naturligvis på sin vis frygte, hvad SF og Enhedslisten efterfølgende vil uddrage af debatten, men omvendt står vi fra Dansk Folkepartis side naturligvis til rådighed og håber på en god og konstruktiv debat.

Set i bakspejlet vil der altid være en række handlinger og beslutninger, som kunne have været håndteret bedre på en anden måde, og som kunne have begrænset både civile, militære og økonomiske tab. Men omvendt må vi også erkende, at det altid er nemmere at kigge i bakspejlet og kritisere, end det er at se fremad og træffe ubehagelige, men til tider desværre også nødvendige beslutninger, for det var en nødvendig beslutning, at Danmark valgte at stille mandskab og udstyr til rådighed for engagementet i Irak.

Senere i dag skal vi behandle Socialdemokraternes og De Radikales forslag om at trække danske styrker hjem så snart som muligt og i øvrigt udarbejde en exitstrategi for dette. Men ud over de militære og sikkerhedsmæssige aspekter for dansk udsendt personel i Irak handler denne debat jo også om status for, hvordan det rent samfundsmæssigt står til i Irak med fokus på civilbefolkningens situation, og hvordan det reelt går med den politiske proces med at få omdannet Irak fra en diktaturstat til et mere demokratisk orienteret land.

Fra Dansk Folkepartis side noterer vi med tilfredshed, at der i de senere år er blevet bidraget med en lang række positive tiltag. Arbejdsforholdene i Irak har været og er stadig meget vanskelige, men alligevel er det lykkedes at gennemføre flere frie valg med høje stemmeprocenter. Der er vedtaget en irakisk forfatning, og der er valgt et irakisk parlament, hvor alle centrale etniske og religiøse grupper har fået plads. Premierminister Nuri al-Maliki har fremlagt sin freds- og forsoningsplan, og parlamentet har ligeledes fremlagt et omfattende lovprogram.

Kl. 17.50

Men planer og programmer gør det ikke alene. Situationen er stadig ufatteligt sårbar i de fleste områder af Irak, og der er stadig behov for omfattende hjælp – ikke bare til den militære uddannelse af irakiske sikkerhedsstyrker, men også til sikring og understøttelse af den folkevalgte ledelses autoritet og regelhåndhævelse.

Set udefra er den allerstørste udfordring at understøtte den politiske proces. Den irakiske

regering har fremlagt sin freds- og forsoningsplan. Det er særdeles vigtigt, at denne plan gennemføres, og derfor vil jeg gerne rose statsministeren for, at han i sin tale netop kom ind på, at alle kræfter skal sættes ind på en forsoning af alle grupper i Irak, og at denne forsoning kun kan gennemføres af irakerne selv. Ligeledes nævnte statsministeren den nye olielov, hvor det netop er vigtigt, at de irakiske befolkningsgrupper viser handlingsvilje og sikrer en ligelig fordeling af Iraks olieressourcer. Her venter en meget vital eksamen på de irakiske politikere og religiøse ledere.

På den sikkerhedsmæssige side ser det desværre ikke for godt ud. De danske medier fyldes nærmest dagligt med nye meldinger om voldsomme terrorhandling i Irak, og senest har vi kunnet notere os, at FN anslår, at omkring 3.700 er blevet dræbt alene i oktober i år. Ligeledes oplever vi mange angreb på udenlandske styrker, og specielt vejsidebomber har desværre medført tragiske tab, også medført for de danske styrker i Irak.

Denne udvikling kan ikke fortsætte, og derfor sættes der også massivt på at få uddannet og trænet så mange irakiske sikkerhedsstyrker som muligt. Her har de danske styrker været med til en opgave, som vi alle kan være stolte af, idet der med endnu flere irakiske sikkerhedsstyrker netop bliver mulighed for at trække de udenlandske styrker i baggrunden og overlade mere og mere til irakerne selv. I den forbindelse har jeg noteret mig, at bl.a. den forhenværende amerikanske forsvarsminister, Donald Rumsfeld, har talt for, at de nuværende 55 amerikanske baser i Irak bør nedjusteres til blot omkring 5 i løbet af 2007.

Dansk Folkeparti er af den opfattelse, at ved at trække de udenlandske styrker tilbage fra den forreste linje vil man bedre være i stand til at motivere den irakiske ledelse til selv at overtage de mere risikobetonede opgaver. Men en sådan tilbagetrækning vil ligeledes medvirke til, at det reelt kan vurderes, hvor meget de irakiske sikkerhedsstyrker selv kan. Denne vurdering af uddannelsesindsatsen vil være meget målbar, og når vi i det nye år skal tage stilling til et eventuelt fortsat dansk engagement i Irak, vil Dansk Folkeparti derfor også anmode om en status for, hvordan det skrider frem med uddannelsen af nye irakiske styrker.

I den seneste statusrapport fra Forsvarets Efterretningstjeneste kan man læse, at den irakiske regering hverken er handlekraftig eller stabil, og

at konflikten mellem sunnimuslimer og shiamuslimer er tiltaget markant i løbet af 2006, hvor volden ligeledes er vokset meget betydeligt. Samtidig er meldingen, at forsyningen med elektricitet og brændstof ikke er blevet meget bedre i løbet af 2006. Denne række kedelige kendsgerninger er vi som politikere bestemt nødt til at forholde os til, og vi må endda understøtte forsøgene på at skabe bedre forhold gennem en forbedring af eksempelvis arbejdet gennem EU, FN og NATO. Dette præciseres i øvrigt også i det forslag til vedtagelse, som er fremsat af regeringen og Dansk Folkeparti i fællesskab.

Samlet set anerkender vi fra Dansk Folkepartis side, at meget bestemt kunne være bedre, men alligevel vil vi også gerne anmode kritikerne om at huske den række positive tiltag, der er iværksat, og som der stadig arbejdes målrettet på.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Nu ved jeg, at Dansk Folkeparti jo i andre sammenhænge og på linje med andre partier i Folketinget ikke bryder sig særlig meget om, at præstestyret i Iran har stor regional indflydelse, og ikke vil bryde sig om det, hvis præstestyret i Iran f.eks. får atomvåben. Bekymrer det så ikke Dansk Folkeparti, at vi lige fra starten har været med i en ulovlig krig, der nu er blevet til en besættelse af Irak og faktisk betyder, at Iran er blevet en regional stormagt, som har fået en hidtil uset indflydelse i regionen?

Kl. 17.55

Hvis der skal skabes bare en eller anden form for løsning i Irak, bliver man nødt til at inddrage Iran på en sådan måde, at Iran helt sikkert vil få indrømmelser, og det synes jeg vil være meget problematisk, fordi det netop vil være et resultat af krigen. Hvordan har Dansk Folkeparti det med, at man faktisk støtter Irans regionale stormagtsdrømme i Mellemøsten på denne måde?

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg synes, det er nogle lige lovlig store ord, spørgeren bruger i denne forbindelse. Det er jo ikke sådan, at man med disse beslutninger er med til at gøre nogen af de mellemøstlige stater til stormagter med en betydelig kapacitet ud over den, som er almindelig for en almindelig nationalstat.

Det vigtigste er jo sådan set, at vi bevarer fokus på opgaven, og opgaven var altså først og

fremmest at få stabiliseret Irak og få fjernet den diktator, som stod i spidsen for Irak gennem mange, mange år. Spændingerne mellem Iran og Irak har jo eksisteret gennem mange, mange årtier, og jeg tvivler heller ikke på, at vi i fremtiden vil få andre spændinger mellem nationalstaterne i Mellemøsten, herunder også Irak og Iran, at se. Det ville da undre mig, hvis det var sådan, at man lige pludselig kom at leve i fuldstændig fred og fordragelighed.

Så vil jeg gerne sige endnu en gang, at med hensyn til at kalde det for en ulovlig krig og en besættelsesmagt har de partier, som står bag indsatsen, sagt mange gange, at det ikke er nogen besættelsesstyrke, når den er der efter en invitation fra den siddende demokratiske, folkevalgte regering.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Så lad mig prøve at stille et faktisk spørgsmål, som hr. Hans Kristian Skibby måske kan give mig et svar på. Er Iran blevet styrket siden Irak-krigens start, er Iran blevet svækket, eller er situationen uforandret? Det spørgsmål må da være nemt at svare på. Hvad mener hr. Hans Kristian Skibby?

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Nu har jeg ganske svært ved at se, hvad en diskussion om Irans styrke har at gøre med en situation, hvor danske troppebidrag er med i en aktion i Irak. Men jeg vil gerne sige, at spørgsmålet om styrkeforskelle mellem nationalstaterne i Mellemøsten altid må komme an på en vurdering. Hvis det var her i Danmark, vi skulle vurdere det, ville det temmelig sikkert blive andre end mig her i Folketinget, der først blev orienteret. Jeg tror i hvert fald ikke, at jeg som forsvarsordfører ville være den første, for det er nok mere et udenrigspolitisk anliggende.

Jeg synes i øvrigt heller ikke, at spørgsmålet om Iran skal danne baggrund for en debat om den interne politiske og civile situation i Irak, for det er to forskellige verdener.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen det spørgsmål, som blev stillet af hr. Rune Lund, er da et af de helt relevante og afgørende spørgsmål i denne diskussion.

Lad mig lige gøre opmærksom på, at i rapporten fra FE, Forsvarets Efterretningstjeneste,

gøres der klart opmærksom på, at Iran forsøger at styrke sine interesser i Irak og spiller en aktiv rolle i den irakiske situation, og derfor er det da en smule paradoksalt, at et antimuslimsk og antiislamistisk parti som Dansk Folkeparti er med til at styrke det mest islamiske styre i hele verden ved at støtte deltagelse i krigen. Det må hr. Skibby da forholde sig til. Det er det ene.

Det andet er, at det da er af afgørende sikkerhedspolitisk betydning, at Iran i øjeblikket spiller en stærkere og stærkere rolle, endda en så stærk rolle, at USA bliver nødt til at bøje sig i støvet for at få dem med på en fredelig løsning af Iraksituationen. Det er da ikke uinteressant.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg sagde ikke, at styrkesituationen mellem Iran og Irak og Iran og den vestlige verden er uinteressant. Jeg sagde bare, at det, vi skal forholde os til her, er den danske indsats i Irak.

Det er da rigtigt, at andre lande af rent egoistiske grunde vil kunne se det fornuftige i at prøve på at præge udviklingen og trykke på de rigtige knapper for netop at fremme deres egen politiske sag, og det er jeg da ikke i tvivl om at ledelsen i Iran også vil gøre. Men jeg mener altså ikke, det har ret meget med Folketingets konkrete dagsorden for i dag at gøre. Jeg mener, det er en anden sikkerhedspolitisk diskussion, som vi kan tage en anden dag, for som det blev nævnt af hr. Holger K. Nielsen, er der lande, som ønsker at kunne blive i stand til at benytte sig af atomvåben osv. Men det er altså en anden diskussion, og den skal ikke være med i overvejelserne i dag.

Kl. 18.00

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Nu hopper kæden altså fuldstændig af for Dansk Folkepartis ordfører, når han ikke kan se, at den krig, som Dansk Folkeparti har støttet et hundrede procent og stadig støtter, mens man stadig giver et skønsmaleri af situationen, har haft store, store konsekvenser for magtfordelingen i hele regionen.

Man tror, det er løgn, at Dansk Folkeparti ikke kan se, at denne krig har styrket det iranske præstestyre, som i dag står så stærkt som i mange, mange år – ja, så stærkt, at det formentlig bliver bedt om at være med i en løsning, så USA kan komme ud af moradset på en eller anden måde. Det er da ikke uinteressant, det er da af

afgørende betydning og afgørende alvorligt, når man ser på, hvad vi er kommet ud i, synes jeg.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg synes egentlig, det er ganske bemærkelsesværdigt, at hr. Holger K. Nielsen nærmest står og gør sig til talsmand for, at Iran skal afskæres fra at søge politisk indflydelse på verdenen omkring sig, og at de også skal afskæres fra FN osv. Der er faktisk måske en idé i at prøve at gøre Iran lidt mere samtalevenligt, for hvis vi endelig skal tage historien frem, har den jo aldrig vist, at Iran har været særlig interesseret i at være med i en åben dialog om en åben, demokratisk og helhertet proces. Derimod har man været interesseret i at indgå i en proces, hvor man som i dette tilfælde eksempelvis kunne tilrane sig ny viden om frembringelsen af atomvåben osv.

Det er rigtigt, at man kunne forestille sig, at Iran ville udnytte en spændt situation et andet sted i Mellemøsten og lukrere på den. Men det skal aldrig nogen sinde afskære Dansk Folkeparti fra at støtte, at man som aktiv part og aktiv partner i FN-samarbejdet har været med til at føre den FN-resolution, som vi arbejder på grundlag af i dag, ud i livet. Det har jeg det ganske fint med.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Pia Christmas-Møller.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er lidt ærgerligt, at hr. Villy Søvnald ikke er til stede, for allerede inden debatten gik i gang, havde jeg faktisk tænkt mig at starte med at sige følgende:

Situationen i Irak er meget alvorlig og på en lang række områder utilfredsstillende. Jeg har hørt statsministeren, udenrigsministeren, forsvarsministeren og mange andre sige det samme, men det har åbenbart været for døve ører, og når hr. Villy Søvnald ikke er til stede i salen lige nu, kan han ikke høre, at vi også fra konservativ side erkender, at der er store problemer i Irak.

Men når det er sagt, skal det også siges, at der er skabt en hel ny demokratisk ramme for udviklingen i Irak. Det skal vold, terror og ekstremisme ikke have held til at skjule. Irakerne har ved tre demokratiske valg trodset trusler og fare for tyranni fare for at bakke aktivt op om en demokratisk udvikling med en høj valgdeltagelse.

Et massivt flertal har positivt valgt demokratiet og vist de demokratiske metoder og visioner tillid, men fravalgt frygtens skruestik. Ved det seneste valg omfattede den aktive deltagelse også sunnierne. Via frie valg med omkring 70 pct.s valgdeltagelse har man fået en ny forfatning, en demokratisk valgt regering, en demokratisk valgt parlament og dermed en demokratisk valgt premierminister med et folkeligt mandat. Der er frie medier og et frit erhvervsliv, og økonomien er i fremgang.

Ved den seneste opgørelse var der 54 tv-stationer, mere end 100 radiostationer og over 250 aviser og magasiner. Det står i skærende kontrast til situationen under Saddam Hussein-regimet, hvor der ikke var nogen kommercielle tv- og radiostationer og for den sags skyld heller ikke nogen uafhængige aviser. Mens Saddam Hussein brugte sin magt til at udtørre marsken, så lokalbefolkningen, der ikke lystrede tyrannen, blev drevet ud i sult på grund af tørke, bliver der i dag med bl.a. dansk hjælp etableret overrislingsanlæg, og økonomien udvikler sig i den rigtige retning.

Fra et lavpunkt – ja, hør nu godt efter, for jeg erkender helt klart og tydeligt, at det er fra et meget, meget lavt punkt i 2003 – er der sket vækst frem til 2005, og man forventer en fortsat synlig og mærkbar vækst i 2006, når det gælder væksten i BNI pr. indbygger. Når det gælder lønninger til borgerne, og når det gælder fald i inflationen, er udviklingen ligeledes positiv. Der er stadig store problemer, ja, men udviklingen går i den rigtige retning.

Kl. 18.05

Jeg er nødt til at sige, at det er oplysninger, som jeg har fra Verdensbanken, og de er altså i strid med de oplysninger, der i øvrigt har præget debatten i dag. Men det ændrer ikke på, at det er den slags gode cirkler, der skal gøres meget større og selvkørende til gavn for den enkelte iraker og hans familie. De er samtidig det allerbedste værn mod de antidemokratiske kræfter, der findes, det ved terroristerne også, og derfor gør de jo netop, hvad de kan, for at de spæde demokratiske processer ikke skal føre til synlige resultater, og når de gør, f.eks. i form af etablering af en ny skole, prøver de at brænde den af hurtigst muligt.

Her skal vi holde fast. Vi skal hjælpe til med at genopføre skolen hurtigst muligt og vise i handling, at voldens kræfter ikke er de stærkeste. At det virker, har vi set i Medina. Her har den danske indsats haft mulighed for at udvide

arbejdet med sikkerhedsopbygning til også at omfatte civile/militære aktiviteter og tillige opgaver med direkte genopbygning og nyopbygning som formål. Det har skabt en bro af tillid mellem os og lokalbefolkningen, og den tillid indebærer, at de lokale nu selv henvender sig til os, fordi de oplever os som partnere i virkeliggørelsen af en fredelig vision, som giver en bedre fremtid.

Den lokale befolkning oplever på denne meget konkrete måde, at demokrati og fredelige overenskomster er et langt mere konstruktivt og brødgivende valg end militærernes vold, sult og død. Det ved terroristerne selvfølgelig også godt, og derfor prøver de netop i denne fase af al kraft at destabilisere og destruere ethvert lille fremskridt. Som det tidligere har været fremme i debatten, er det ikke tilfældigt, at mange læger er flygtet fra Irak, for uforholdsmæssigt mange læger er blevet dræbt, fordi de har været selvstændig skydeskive. Sådan er det de steder, hvor brutaliteten og kynismen hersker

I Al-Qurnah, hvor danskerne også opererer, ser det knap så positivt ud. Her har terroren bedre fat, her er en del vold og militærreder, men alligevel oplever de danske soldater også her, at de lokale selv henvender sig med oplysninger, advarsler og lignende. Billedet er altså nuanceret, og det vil man få et indblik i, når man ikke alene får sin viden via pressens forenkende prisme.

Selv havde jeg for et par uger siden for tredje gang lejlighed til at besøge Irak. Denne gang deltog jeg i møderne med bl.a. premierministeren, udenrigsministeren og forsvarsministeren i Bagdad, men jeg besøgte også de udsendte i Basra og Camp Danevang.

Hos premierminister al-Maliki og hans regering er der ingen tvivl. Målet er hurtigst muligt selv at overtage ansvaret, hvilket ikke mindst premierminister al-Maliki understregede, men lige så klart fremgik det, at man fortsat har brug for hjælp. Derfor havde al-Maliki lige præcis dagen før sendt en anmodning til FN om at forlænge mandatet med yderligere 1 år, hvilket i mellemtiden er imødekomet af – og nu skal hr. Villy Søvndal, hr. Helveg Petersen og hr. Holger K. Nielsen høre godt efter; fru Line Barfod er ikke til stede, så hun har måske svært ved at høre efter – et enstemmigt Sikkerhedsråd i FN.

Under vores møde gav al-Maliki udtryk for et optimistisk syn på, at 2007 skal blive året, hvor irakerne overtager det fulde ansvar for sikkerheden. Jeg ved godt, at i den offentlige debat ko-

ketterer den hjemlige opposition gerne med, at ansvaret for sikkerheden i Irak mere er et ansvar for usikkerheden. Jo, jeg har hørt det, men det er jo nemt nok at bruge kræfter på at lege med ord, når man forholder sig til virkelighedens problemer fra en godt sikret piedestal herinde.

Hvorfor vil venstrefløjen, Socialdemokratiet og De Radikale svigte en enstemmig opfordring fra FN's Sikkerhedsråd og en lige stærk appel fra irakernes demokratisk valgte ledere om international bistand? Hvorfor er danske venstrefløjs-politikere så meget klogere end dem, der står midt i problemerne? Svaret blæser i vinden.

I den sydlige del af Irak, hvor Danmark bidrager til indsatsen, har koalitionen overdraget ansvaret til irakerne i to provinser. Endnu en er på vej, det vil ske her i december, mens Basra-provinsen først forventes at kunne overdrages i løbet af foråret, fordi der er større problemer i Basraprovinsen. Når det sker, vil det selvfølgelig få konsekvenser for det danske bidrag; det siger sig selv. Frem til i dag er den danske indsats justeret under indtryk af den konkrete udvikling og den samlede vurdering af fordelingen af arbejdsopgaverne inden for den internationale koalition, og sådan skal det selvfølgelig fortsat være.

Kl. 18.10

Med det seneste mandat, som vi gav her i foråret, er der lagt op til en udstrakt fleksibilitet, som sikrer, at vægten på civilmilitære opgaver og deciderede genopbygningsaktiviteter kan øges i takt med de sikkerhedsmæssige muligheder. Det er jo den vej, det hele skal udvikle sig.

Under besøget blev det tydeligt, at Irak har et massivt behov for at udvikle en finansiel infrastruktur. Det har ikke præget debatten så meget herhjemme, men en af de erfaringer, jeg gjorde mig, var, at der faktisk på mange måder er penge nok til rådighed til genopbygning på centralt niveau i Bagdad. Derfor drejer det sig ikke bare om at sende en stor check derned.

Man har brug for at få kanaler til at formidle disse midler ud til lokale projekter og medarbejdere. Der er brug for hjælp til opbygning af et administrativt apparat, som kan formidle viden om alt fra god regeringsførelse og retssikkerhed til realistisk budgetlægning og sammenhæng mellem centrale og decentrale niveauer i en national økonomi. Så simpel en ting set med vore øjne som at sikre, at folk får den løn, de er blevet lovet, er en udfordring i Irak, og pengene er der, i hvert fald i en vis udstrækning.

Sikkerheden i Irak må understøttes af forsoning og politiske løsninger, som inddrager alle parter og bøjer interesse modsætningerne mod hinanden. Nabolandene må gøres aktivt interesserede i et stabilt Irak. Nationale kompromiser om helt centrale stridspunkter vedrørende f.eks. olieressourcerne og føderalisme må til, når stabilitet skal forankres i en demokratisk sameksistens, som rummer både holdbarhed og fredelig fremdrift.

Men det kræver, at vi i det internationale samfund med FN i spidsen holder fokus, også når det er svært, når det stormer og det brager. Det er vi i Det Konservative Folkeparti rede til.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der to korte bemærkninger til ordføreren, først fra hr. Niels Helveg Petersen.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil først erklære mig meget enig med fru Pia Christmas-Møller i, at noget af det, som Irak savner, er finansiel infrastruktur, som det blev kaldt. Det er rigtigt, der er penge nok. Det flyder med mange penge, men det skyldes jo i høj grad korruption, og det giver sig bl.a. også udtryk i, at militserne finansierer sig selv ved udbredt korruption, ved svindel og vold, bl.a. ved udsmugling af olie, som allerede er kommet ind i Irak fra udlandet, som de så tager sig af og sælger på verdensmarkedet til verdensmarkedets priser. Sådan finansierer man en moderne militi i Irak i dag.

Jeg vil også gerne kvittere for, hvad fru Pia Christmas-Møller understregede meget, nemlig at man måtte vise fleksibilitet, og at hvis de øvrige allierede begyndte at trække sig ud, måtte vi også gøre det. Det vil jeg gerne have bekræftet af fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Korruption er en del af problemstillingen med hensyn til den manglende finansielle infrastruktur og i øvrigt mange af de øvrige administrative problemer, man slås med i Irak, men det er ikke hele forklaringen. Der er også en decideret mangel på metoder til at formidle pengene ud i det lokale led.

Militserne er selvfinansierende, og det er rigtigt, der foregår smugling på tværs af landegrænser. Derfor er det jo også, at det er så vigtigt, at det er lykkedes at indgå en aftale – så må

vi se, hvor holdbar den er – men sidste søndag blev der faktisk gennemført en aftale mellem Irak og Iran om at prøve at dæmme op for den illegale aktivitet, sådan at man kan sikre grænserne og dermed prøve at tage de første skridt på vej mod en fredelig sameksistens.

Må jeg ikke sige, at hr. Helveg Petersen ikke skal overfortolke mine meldinger. Jeg siger: Når udviklingen ændrer sig i Irak, så skal vi selvfølgelig tilpasse vores bidrag, og det skal ske i samarbejde med vores partnere i koalitionen. Det har jeg sagt. Det står jeg ved.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Når der ikke er nogen finansiel infrastruktur i Irak, er det spørgsmålet, hvorfor der ikke er det. Det er jo i allerhøjeste grad, fordi der er mange, der har en interesse i, at der ikke er ordnede forhold, bl.a. militserne. Hvorfor skulle de gå i banen med alt det besvær, de har med det, når de har pengene til rådighed alligevel?

Jeg vil så bare konkludere uden at gøre det for hårdhændet, at fru Pia Christmas-Møller mener – sådan må jeg udlægge det – at når/hvis f.eks. briterne begynder at trække sig ud af Basra, så skal vi også.

Kl. 18.15

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg har svaret på spørgsmålet om den manglende finansielle infrastruktur. Jeg er overbevist om, at der også er en mangel på viden om, hvordan man gør sådan noget, og her kan vi bidrage, og det skal vi have mere for øje i vores civile indsats. Det tror jeg også at udenrigsministeren er opmærksom på.

Med hensyn til mulighederne for at reducere vores troppebidrag vil jeg sige, at opstår der muligheder for, at vi kan trække os tilbage måske allerede i 2007, fordi irakerne mener, at situationen er til det, og fordi man kan overtage ansvar i større omfang, skal vi selvfølgelig ikke være der et sekund længere end nødvendigt. Det har hele tiden været Det Konservative Folkepartis standpunkt og er det fortsat. Jeg håber, at al-Maliki har ret, når han siger, at man allerede i 2007 vil være i stand til at overtage hele ansvaret for Irak. En leder har både til opgave at være realist og optimist på en og samme tid. Jeg håber, at begge ting mødes i hans vision for Irak.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Og formanden håber, at vi under resten af debatten de næste 3-4 timer holder os til 1 minut, og jeg vil være large indimellem og måske give 60 sekunder, men så heller ikke mere.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det spørgsmål, som jeg gerne vil stille, er det spørgsmål, som jeg stillede til hr. Hans Kristian Skibby, men som jeg desværre ikke rigtig fik noget svar på. Jeg kan jo stille det til fru Pia Christmas-Møller, og så kan vi se, hvad der sker, når jeg stiller det spørgsmål.

Spørgsmålet er, hvordan fru Pia Christmas-Møller har det med, at en meget direkte konsekvens af Irakkrisen er, at Iran er blevet helt utrolig styrket i regionen på en sådan måde, at hvis der på nogen måde skal tænkes en eller form for løsning i Irak, som hænger sammen bare på en nogenlunde acceptabel måde, så vil det jo være helt sikkert, at Iran skal have indrømmelser. Det er faktisk den situation, som også den danske regering med Det Konservative Folkepartis støtte har sat sig i. Hvordan har man det med at skulle give indrømmelser til et præstestyre som det i Iran, som arbejder på at få atomvåben?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er en helt fantastisk kynisme, der ligger bag hr. Rune Lunds spørgsmål. Jeg reflekterede faktisk over den, netop da spørgsmålet blev stillet til hr. Skibby. Tænk sig, man vil fastlåse en verden, hvor den ene despotyran kan holde den anden i skak. For hvad ville der ske, hvis man gjorde op med den ene og ikke med den anden på samme tid? Man kunne tænke sig, at så kunne det forrykke magtbalancen til ugunst for måske os. Det er jo en kynisme, der siger sparto, og som jeg overhovedet ikke kan deltage i.

Derfor vil jeg ikke gå ind i det scenarium, men blot konstatere, at der ikke på nogen måde er tale om, at Iran kan få blåstemplet deres atomprogram eller lignende i de forhandlinger, der lægges op til i regionen. Det vil vi ikke være med til. Vi vil ikke være med til på nogen måde at gå på kompromis med FN's resolutioner på det område.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Men der er jo ingen tvivl om, at Iran vil kræve indrømmelser, hvis Iran skal spille en såkaldt

konstruktiv rolle i at få skabt en varig løsning i Irak. Hvis det så ikke skal være atomvåbenområdet, hvor man skal dæmpe kritikken af Iran, så kan fru Pia Christmas-Møller måske oplyse Folketinget om, hvad det er for nogle krav, man ikke skal stille til Iran, eller hvad det er for nogle krav, man skal imødekomme i forhold til Irans ønsker, som man ikke imødekommer i dag, og som Iran helt sikkert vil komme og kræve i den proces, der kommer nu. Det vil fru Pia Christmas-Møller måske løfte sløret for.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Iran er på mange måder ledet af tyranniske despoter. Men Iran har jo også et behov for i hvert fald undertiden at leve i fred med sine naboer. Det er vel det, der er det bærende, når man netop har indgået en aftale med Irak om olieleverancer. Iran har behov for olieforstyrrelser fra Irak. Selv om man selv er olieproducerende, så eksporterer man ganske meget olie, hvorfor man har brug for yderligere olie fra Irak, og man har altså indgået en aftale, som er første skridt i retning af en stabilisering af grænseområdet mellem Irak og Iran.

Hvorfor skulle man ikke kunne tro på, at man ad den slags veje kan opnå en større grad af fredelig sameksistens? Hvorfor ser hr. Rune Lund straks for sig, at alle det internationale samfunds resolutionskrav bryder sammen, fordi man åbner for en dialog med Iran og Irak?

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der yderligere en kort bemærkning, og det er fra hr. Holger K. Nielsen.

Kl. 18.20

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må sige, der er ved at ske noget interessant i regeringen. Iranpolitik, det må jeg sige. Det var da en fantastisk venlig beskrivelse, der her blev givet af Iran af den konservative ordfører. Det var da nye toner – interessant, interessant.

Men før fru Pia Christmas Møller skruer sig op på de helt høje nagler, synes jeg da, at spørgsmålet må ses i sammenhæng med, at man i 2003 gik i krig for at udbrede demokratiet. Det var en kamp mellem demokratiet og diktaturet, sagde statsministeren. Så er det da interessant at få afklaret, at hvis konsekvensen af denne krig for demokratiet betyder, at Iran får styrket sin position, var det så det, som statsministeren og

George W. Bush tænkte på i 2003? Det er jo muligt, når man så hører den konservative ordførers Irananalyse, som jeg virkelig synes er interessant.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg ved ikke rigtig, hvad der er baggrund for hr. Holger K. Niensens korte bemærkning her. Jeg omtalte det iranske lederskab som et tyrannisk despoti på mange områder, men fraskrev dem dog ikke enhver mulighed for at ræsonnere sig frem til, at det måske nok kunne være en fordel en gang imellem at have fred med sine naboer. Hvis det er meget positivt, så ved jeg ikke helt, om vi taler samme sprog, selv om det jo dog er dansk, vi benytter her i salen.

Det korte af det lange er, at hr. Holger K. Nielsen ved eller burde vide, at Danmark gik i krig i Irak, fordi det var den direkte konsekvens af verdenssamfundets mange krav til Saddam Hussein om at arbejde sammen med våbeninspektørerne og tage konsekvensen af betingelserne for våbenhvile efter det uprovokerede overfald på den lille golfstat Kuwait i 1990. Det var en konsekvensmæssig opfølgning af det internationale samfunds betingelser for våbenhvilen. Det ved hr. Holger K. Nielsen godt.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Men det er da noget andet end Ondskabens Akse, som George W. Bush talte om, og som den danske regering jo også har støttet. I hvert fald tror jeg, det her kan give anledning til nogle yderligere studier i, hvordan regeringens Iranpolitik udvikler sig.

Derfor er det altså af stor vigtighed, at befolkningen får klarhed over: Kan det virkelig være regeringens mening, at den her krig, som skulle være en krig for demokratiet mod diktaturet, betyder, at det iranske præstestyre får styrket sin indflydelse i hele Mellemøsten? Det her er virkelig interessant.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er jo demagogi på et meget specielt plan, hr. Holger K. Nielsen gør sig skyldig i her. Der er ikke tale om, at det har været et mål eller en tilsigtet konsekvens, at Irans position i Mellemøsten skulle styrkes. Og det er heller ikke afgørende nyt i regeringens Mellemøstpolitik, at vi gerne vil bruge dialogen som middel – tværti-

mod. Vi vil faktisk også gerne have, at Syrien bliver bragt ind i dialogens sammenhæng, og det er allerede sket. Vores udenrigsminister er i tæt dialog med Syrien og prøver gang på gang at berede vejen for at få disse naboer til at indse deres egen hovedinteresse i at leve i et fredeligt område.

Derfor er det da vejen frem at prøve af skabe en fundamental forståelse for, at det er i deres egen interesse. Det betyder ikke, at vi pludselig kommer til at holde af diktatur eller synes, at Irans præsteskab er mere behageligt.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Så er der ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Tak til ordføreren. Vi går videre i rækken. Næste ordfører er den radikale ordfører, hr. Niels Helveg Petersen.

Niels Helveg Petersen (RV):

Krigen i Irak byggede fra starten på en løgn, og den danske statsminister støttede løgningen. Der var ingen masseødelæggelsesvåben i Irak, og Al-Qaeda var ikke Saddams allierede.

Efter få uger sluttede fase 1. Koalitionen erobrede Irak. 140 amerikanske soldater blev dræbt. Der fulgte et tragikomisk optrin, hvor præsident Bush på et hangarskib erklærede, at missionen var fuldført.

Derefter fulgte fase 2, som vi stadig væk befinder os i, og som er en humanitær og en politisk katastrofe. Igennem de sidste 3½ år er situationen dramatisk forværret, undtagen i den nordlige del, hvor kurderne bor og regerer.

Kl. 18.25

Hver dag bringer nye rædselsberetninger om vilkårlige bortførelser, henrettelser og tortur, de fleste som led i krigen mellem shiaer og sunnier, en hel del udført af kriminelle i berigelseshensigt, atter andre af udenlandske terrorister, eller værst af alt: af politi og sikkerhedsstyrker i uniform. Det sidste, voldsforbrydelser udført af militsfolk, integreret i de uniformerede korps, er højdepunktet af lovløshed i et samfund. Hvor det sker, er de sidste rester af samfundsorden og retsorden brudt sammen.

Det er situationen i Irak i dag, værre end borgerkrig, det er et sammenbrud. Resultaterne er en humanitær rædsel, dødstillene for alle grupper stiger. Amerikanerne har nu mistet næsten 3.000 mand, tabene på civile irakere går i nogle opgørelser op i hundrede af tusinder. Økonomien, olieproduktionen, elektricitetsforsyningen, renovationen, uddannelserne fungerer ikke; ar-

bejdsløsheden er høj. Flygtningestrømmen ud af landet er stigende. Der flygter mellem 2.000 og 3.000 irakere hver dag efter de seneste opgørelser.

Militserne finansierer i vid udstrækning deres virksomhed ved lovløshed og korrupsion. Amerikanske myndigheder anslår, at det bl.a. sker ved illegalt uds mugleri af olie, bl.a. af olie, der er importeret til Irak, fordi et af verdens rigeste olielande ikke kan forsyne sig selv.

De amerikanske vælgere fik nok den 7. november, nok af tabene, af omkostningerne, der nu efter sigende er over 300 mia. dollar, og de fik nok af præsidentens retorik, der så tydeligt fjernede sig mere og mere fra virkeligheden. Krigen i Irak skulle have haft en slags demokratisk dominoeffekt i den arabiske verden. Når Irak blev demokratisk, ville de andre lande blive presset til det samme, og der ville blive fred.

Realiteten er en anden. Hvor meget demokrati kan man tale om, når premierministeren støtter sig til landets stærkeste militærgruppe, der efter sigende råder over 60.000 militsfolk. Også andre militser er mere eller mindre direkte repræsenteret i regeringen. Samtidig er Iran styrket, Libanon i dyb splittelse, hele den arabiske verden vender sig imod USA, konflikten mellem Israel og palæstinenserne er lige så langt fra en løsning som altid. Krigen skaber tilmed en ny generation af terrorister. Det fastslog de amerikanske efterretningstjenester i en fælles rapport i april 2006.

I morgen kommer så Bakerkommissionen med sine anbefalinger. Det menes, at den vil anbefale tilbagetrækning af 50.000 kamptropper. Italien har netop trukket sig ud, briterne planlægger deres egen tilbagetrækning af tusinder i løbet af foråret, efter sigende fordi det nu går bedre i Basra, og fordi irakerne kan overtage ansvaret for sikkerheden. Det burde hedde ansvaret for usikkerheden, for situationen i Basra er ikke sikker. Det er, som om usandhederne klæber til den dag.

Det er nu 2 år siden, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre anbefalede, at Danmark skulle forberede sig på at trække sine tropper ud pr. 1. juli i år. Det burde Danmark have gjort. Vi opfordrer nu regeringen til at udarbejde en plan for tilbagetrækning af tropperne i Basra. Danmark skal ikke ophøre med bistand til genopbygning eller til træning af sikkerhedstropper og politi, men tropperne i Basra bør trækkes ud så hurtigt som praktisk muligt.

Det største sikkerhedsproblem i Basra er militserne i politi og sikkerhedstropper. Det problem er et irakisk problem, som kun irakerne selv kan løse. De danske soldater kan ikke løse det, selv om de fik besked på det, hvad de selvfølgelig ikke gør.

Det danske bidrag i Irak udgør mindre end en tredjedel af en procent af den samlede koalitionsstyrke. Vores tilstedeværelse er et symbol på Danmarks støtte til den politik, som blev indledt af Bush og Blair. Efter Det Radikale Venstres opfattelse er denne symbolik forkert. Danmark skal netop ikke være et symbol på denne katastrofale krig, men være at finde blandt dem, der siger: Det må høre op, vi må finde nye veje.

Kl. 18.30

Statsministeren viste efter min mening, efter Det Radikale Venstres opfattelse manglende udenrigspolitisk dømmekraft, da han valgte at føre Danmark ind i krigen. Jamen begår statsministeren da fejl? Og svaret er: Ja, det gør han, og krigen i Irak er den blodigste og den største.

Netop i dag er der høringer i det amerikanske senat af den af Bush udpegede ny forsvarsminister. Han blev under høringerne spurgt: Er USA ved at vinde krigen? Og han svarede: No, sir – og erklærede så i øvrigt, at han var åben for at finde nye veje.

Efter midtvejsvalget, efter udviklingen i Storbritannien står vi ved begyndelsen til en ny fase. Det er ikke mere et spørgsmål om, at vi skal ud – det skal vi – det er et spørgsmål om, hvornår vi skal ud, og jeg tror inderst inde, at regeringen erkender det.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Der er foreløbig én kort bemærkning til ordføreren. Det er hr. Jens Hald Madsen.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Det at sige, at en statsminister lyver og fremfører en løgn, synes jeg er stærke ord. Derfor skal jeg lige have afprøvet noget:

I 1998 var hr. Niels Helveg Petersen udenrigsminister, og der kom et beslutningsforslag om invasion af Irak sammen med præsident Clinton på baggrund af – hvilket mange, mange gange blev nævnt – masseødelæggelsesvåben. Det blev rent faktisk vedtaget, det blev ikke effektueret, men det blev vedtaget med hr. Niels Helveg Petersen som udenrigsminister.

Jeg spørger så nu: Var det manglende dømmekraft? Begik hr. Niels Helveg Petersen en fejl, eller værre endnu, løj hr. Niels Helveg Petersen?

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Vi har ved flere lejligheder diskuteret situationen i 1998. Jeg mener ikke, man med nogen rette kan sammenligne den situation, der var i 1998, og situationen i foråret 2003. Der er en lang række forskelle. Det tillader det ene minut her ikke, at jeg går længere ind på.

Men når jeg siger, at Irakkriegen startede med en løgn, er det, fordi det er så tydeligt, at den amerikanske regering besluttede sig for at føre den krig og ikke havde noget solidt grundlag i de efterretninger, den selv sad inde med. Så siger jeg: Og den danske stat støttede den løgn.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg bliver bare nødt til at sige følgende: Det fremgår med al tydelighed, at grundlaget for at gå ind i Irak var FN-resolutioner. Saddam Hussein havde leget kispus med det internationale samfund i 12 år. Så blev der nævnt masseødelæggelsesvåben på baggrund af tidligere erfaringer.

Det kan sammenlignes, fordi hr. Niels Helveg Petersen selv som udenrigsminister har fremsat et beslutningsforslag, hvori masseødelæggelsesvåben også er nævnt. Så må jeg kun konkludere én ting: Hvis det, som statsministeren har fremlagt om masseødelæggelsesvåben, er løgn, kan jeg kun sige, at når det også stod i hr. Niels Helveg Petersens beslutningsforslag i 1998, så er hr. Niels Helveg Petersen også en løgner.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg fastholder, at der intet grundlag er for at sammenligne de to situationer. Jeg husker så tydeligt, da den amerikanske udenrigsminister, Colin Powell, stod i FN's Sikkerhedsråd med plancher og power points og dokumenterede – i anførselstegn – tilstedeværelsen af masseødelæggelsesvåben. Det var grundlaget for krigen. Jeg må sige, at jeg ikke kan tage det alvorligt, når regeringen påstår, at de 400 danskere, der er døde, er der på et andet grundlag end resten af koalitionen.

Kl. 18.35

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Så er der yderligere to korte bemærkninger.
Først fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg synes, det er ganske stærkt at skulle høre en tidligere udenrigsminister, som oven i købet er, jeg tror, næstældste medlem af Folketinget og dermed har en meget, meget lang parlamentarisk erfaring, hævde, at det ikke er det danske beslutningsforslag, der ligger til grund for den danske deltagelse i Irak.

Det danske beslutningsforslag rummede 13 begrundelser for, at Danmark skulle deltage i den internationale koalition, og der var ikke tale om, at et eneste af disse punkter henviste til, at det var, fordi Saddam Hussein dokumenterbart rådede over masseødelæggelsesvåben – ikke et af de 13 punkter.

Kan hr. Niels Helveg Petersen bekræfte, at det forholder sig sådan, og at det er det danske Folketing, der træffer beslutning om danske styrkers bidrag hvor som helst i verden, herunder i Irak?

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg mener, det er meget nemt at dokumentere i månederne forud for krigsudbruddet, at det var masseødelæggelsesvåben, der var det afgørende argument.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Helveg Petersen er kendt for at være meget ferm til taktik, og det er vel begrundelsen for, at hr. Helveg Petersen har været talsmand for mange forskellige former for radikal udenrigspolitik over årene set under et. Så lad det være en kendsgerning for sig.

Jeg vil gerne spørge: Hvad er det i den konkrete situation i Irak under hensyntagen til den ganske almindelige iraker, som fører til, at Danmark og den internationale koalition skal trække sig ud hurtigst muligt? Hvem er det, der anbefaler det af personer, eksperter, ansvarlige, der har med de irakiske forhold at gøre? På hvilket grundlag støtter hr. Niels Helveg Petersen den påstand om, at det er svaret på de problemer, der er i Irak netop nu?

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg tror ikke, der findes noget, der kan kaldes et endegyldigt svar på den situation, der er i Irak. Det er meget svært – umuligt for mig – at se gode løsninger på situationen i Irak.

Men jeg er overbevist om, at det bliver en del af løsningen, at koalitionsstyrkerne begynder at trække sig tilbage. Det er jeg fuldstændig overbevist om, og det er der til overflod belæg for i den internationale debat.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Nu var det sådan, at da fru Pia Christmas-Møller før var oppe på talerstolen, sagde og gav hun kredit for, at det var en vanskelig sag, og at det ikke kun var en gylden sag og en vindersag, vi var i gang med. Der var mange besværligheder undervejs. Når den nye amerikanske forsvarsminister i dag har svaret no way til spørgsmålet om, hvorvidt krigen var ved at blive vundet, tror hr. Niels Helveg Petersen så, at den amerikanske forsvarsminister dermed mente, at den anden vej så var at trække de amerikanske styrker ud her og nu?

Nu har jeg stor respekt for udenrigsministre, de får et stort internationalt kendskab, så jeg vil godt spørge hr. Niels Helveg Petersen: Tror hr. Niels Helveg Petersen, at det er rigtigt, at Danmark trækker sig ud her og nu på tværs af ønsket fra en demokratisk valgt regering i Irak, der beder os om at blive?

Det var to spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Ja, jeg mener, Danmark skal begynde at trække sig ud. Jeg mener ikke, Danmark fortsat skal være et symbol på en helt fejlslagen udvikling i Irak. Det er vi, så længe vi bliver der, og det symbol skal vi ikke være.

Den nye forsvarsminister blev også spurgt om sit syn på Irak i øvrigt, og han sagde: Jeg er villig til at søge nye veje.

Midtvejsvalget frembragte en ny politisk situation i USA, og det er det, vi er ved at se.

(Kort bemærkning).

Allan Niebuhr (KF):

Jeg står her med en udskrift fra førstebehandlingen af sagen vedrørende indsatsen i Irak, den 19. marts 2003. Der siger den radikale leder, Marianne Jelved:

Det Radikale Venstre ønsker at gøre op med Saddam Husseins tyranni, diktatur, masseødelæggelsesvåben osv. Vi er fortsat af den opfattelse, at krig er den sidste udvej, men det kan blive nødvendigt at gå ind i en krig.

Mener hr. Niels Helveg Petersen det samme som fru Marianne Jelved, eller var det en fejlurdering, at Det Radikale Venstre var med til at trække Danmark ind i situationen i Irak?

Kl. 18.40

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

I 2003 stemte Det Radikale Venstre som sagt imod vores engagement. Vi stemte for situationen tidligere, og vi har jo i øvrigt også støttet NATO's aktion i Kosovo. Så det er ikke sådan, at vi afviser, at militære magtmidler kan være nødvendige i sidste instans, men den argumentation, der lå til grund for vores deltagelse i 2003, kunne vi slet ikke dele. Den mener vi var aldeles forkert.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Den sidste ordfører, i hvert fald i første omgang, er Enhedslistens ordfører, hr. Rune Lund.

Rune Lund (EL):

Jeg er glad for, at vi har haft den her forespørgsel i dag, som SF og Enhedslisten jo har stillet. Efter jeg sådan har fulgt debatten i dag og deltaget i den, har det i hvert fald ikke rykket mig i forhold til Enhedslistens synspunkt om, at der faktisk kun er én ting at sige om det, der er foregået i dag, nemlig at tropperne skal hjem fra Irak, og det kan ikke gå for hurtigt, det kan kun gå for langsomt. De skulle aldrig have været sendt af sted i første omgang. Krigen var ulovlig, og den var baseret på løgn og humbug. Den danske befolkning blev groft misinformeret af regeringen om truslen fra Iraks såkaldte masseødelæggelsesvåben, som jo viste sig at være ikkeeksisterende.

Siden er det gået fra ondt til værre, og det er gået fra værre til endnu værre. Hver gang vi har været her i salen for at drøfte Irak, har vi kunnet konstatere, at situationen igen kun er blevet værre og værre, og det er også tilfældet i dag.

Siden vi mødtes den 18. maj, er situationen blevet alvorligt forværret. Antallet af civile ofre er eksploderet. Ifølge den uafhængige organisation Iraq Coalition Casualties var antallet af

dræbte irakere knapt 3000 i august 2006, i september var det lidt over 3000, og i oktober, ja, så snakker vi faktisk om ca. 3700 dræbte. Ligene bærer i de fleste tilfælde tegn på både tortur og mishandling.

Det totale antal dræbte som følge af invasionen af Irak er astronomisk. Den uafhængige organisation Iraq Body Count opgør tallet af dræbte i konflikten til lige omkring 50.000, og andre opgørelser igen sætter antallet betydeligt højere. Således opgjorde en række irakiske læger og amerikanske forskere i det anerkendte tidsskrift *The Lancet* den 11. oktober 2006 antallet af dræbte som følge af konflikten til hele 655.000 mennesker.

Den regering, som de danske tropper er i Irak for at beskytte, er allieret med shiamilitser, som står bag en anselig del af drabene. Hvis meldinger fra den amerikanske ambassade kan stå til troende, jævnfør et ambassadetelegram fra juni i år, bliver Bagdad i praksis allerede kontrolleret af lokale militser, og den irakiske regering har ingen indflydelse på dagliglivet. Amerikanske tropper forlader deres baser uden luftstøtte, selv når de tager på rutinepatruljer.

Jeg må sige, at der er god brug for en ordentlig portion Orwellsk nysprog, hvis man skal fastholde, at der ikke er tale om en borgerkrig. Jeg tror efterhånden også, at statsministeren og Bush er de eneste, der fastholder den påstand, at der ikke skulle være udbrudt borgerkrig allerede.

Livet for den almindelige iraker er et helvede. Kofi Annan har helt ret, når han siger, at livet for irakerne var bedre under Saddam Hussein, og det siger ikke så lidt, for det var bestemt ikke rart under Saddam Hussein. Men i dag ved ingen irakere, om de overlever dagen, og den humanitære situation koster også tusindvis af menneskeliv.

Som om det ikke allerede var nok, må man også konstatere, at krigen i Irak har styrket terrorgrupperne, der har fået et fantastisk øvelses-terræn. Tillykke til statsministeren, tillykke til krigsflertallet i Folketinget, det er virkelig flot gået.

Jeg kan godt forstå, at det i den situation er nemmere for regeringen at nægte at indse tingenes tilstand. Vi har jo igen og igen hørt fra statsministeren, at tingene faktisk går fremad – det har vi også hørt i dag – på trods af at det er åbenlyst for enhver, at det ikke er tilfældet. På en måde minder statsministeren ligesom hr. Jens Hald Madsen og andre i dag om Komiske Ali,

der stædigt fastholdt, at alt gik som det skulle, selv om de amerikanske tropper allerede på det tidspunkt stod i Bagdad.

Kl. 18.45

Statsministeren har også for nylig sagt, at situationen i Sydirak er positiv, og dagen efter så vi, at 21 tolke, der arbejdede for de danske styrker, blev henrettet i fuldt dagslys. Statsministeren har også igen og igen udtrykt tillid til USA's håndtering af fanger, også efter Abu Ghraib. Efter at Bush og Blair under stærkt pres meldte ud, at der måtte ske ændringer, så vi også, at Danmarks komiske statsminister fulgte efter med samme udmelding uden dog at vide, hvad disse ændringer skulle indeholde.

Det var den 25. oktober, statsministeren meldte ud, at der var brug for en ny strategi. Vi har nu den 5. december, og vi har stadig ikke hørt noget om, hvad den strategi går ud på, men det kan være, at vi får noget at vide om det i morgen, når der kommer nogle signaler fra USA. Så bliver det sikkert gentaget her i Danmark. Det har vi set før.

Men der er heldigvis andre, der er ved at indse katastrofens omfang og behovet for reelle ændringer. Et stort flertal af de amerikanske vælgere stemte imod Irakkrigen, og Bush fik en lussing, der burde kunne mærkes på den anden side af Atlanten. Jeg kunne i hvert fald høre den lussing synges helt ovre i mit kontor i Provianthuset her på Christiansborg helt ovre fra Statsministeriet.

Også i Danmark er der sket et skred, og et flertal af befolkningen er nu imod krigen. Der var en meningsmåling den 3. december, som viste, at 59 pct. af befolkningen, dvs. næsten to tredjedele af danskerne, vil have tropperne hjem.

Regeringen er altså nu i krig på det tyndest mulige parlamentariske grundlag, og samtidig har man et stort flertal af danskerne imod sig, hvad angår det at beholde de danske tropper i Irak. Regeringens evige svar på kravet om at trække tropperne hjem er, at regeringen ikke vil overlade irakerne til sig selv, at missionen skal gøres færdig.

Hvis vi trækker os ud af Irak, vil landet ende i kaos og borgerkrig, bliver der sagt, og det er også det, vi har hørt her i løbet af dagen. Men det er jo netop det, der er i dag i Irak: Der er kaos, der er borgerkrig, og der er en situation, som kun vil blive værre og værre, så længe vi bliver der. Det er det, vi har set siden 2003. Det er det, vi vil blive ved med at se, så længe besættelses-

tropperne er i landet, for vores tilstedeværelse er en del af problemet og ikke en del af løsningen.

De udenlandske tropper kan ikke bidrage til en positiv udvikling i Irak. De har for længst mistet deres moralske autoritet som følge af de talløse rækker af overgreb mod den irakiske befolkning: bombardementer af civile kvarterer, masseeanholdelser, tilbageholdelser uden dommer, ransagninger ødelæggelse af hjem og ejendele, tortur og mishandling af fanger osv. osv.

En nylig meningsmåling viste, at otte ud af ti irakere mener, at USA's tilstedeværelse skaber mere konflikt, end den forhindrer, og lidt ud over seks ud af ti irakere mener, at angreb på koalitionsstyrkerne er i orden. Med andre ord opfatter et flertal af irakerne koalitionsstyrkerne som besættelse. Det er derfor, at også de danske troppers tilstedeværelse virker mod hensigten.

Tropperne er årsag til i hvert fald en del af konflikten. Det har mange andre af vores koalitions partnere i Irak anerkendt. De har trukket tropperne ud, fordi de kunne se, det var nyttesløst, ja, ligefrem kontraproduktivt at blive. Men man må sige, at kun den danske regering holder stædigt og dumdrigt fast i alliancen med taberpræsidenten George Bush.

Vi tror, at det vil forbedre situationen, hvis tropperne trækkes ud, at det vil dæmpe konflikten og dæmpe oprøret. I det øjeblik de af mange irakere forhadte udenlandske tropper trækkes ud, vil en vigtig del af modstandsbevægelsens grundlag ophøre. For modstandsbevægelsen i Irak består jo ikke bare af fundamentalistiske terrorister. I modstandsbevægelsen findes også nationalistiske grupper, der først og fremmest kæmper for at få de udenlandske tropper ud af Irak. Denne del af modstandsbevægelsen vil efter en tilbagetrækning stå i en ny situation og vil eventuelt kunne inddrages i forhandlinger med regeringen og reintegreres i det politiske liv.

Oppositionen vil bare overlade irakerne til sig selv, hører vi gang på gang. Men det er jo ikke sandt. Enhedslisten foreslog allerede under den debat, vi havde i maj, den 18. maj, at regeringen tog initiativer til at igangsætte en freds- og forsoningsproces i Irak. Udenrigsministeren erklærede sig på det tidspunkt enig, men der er ikke rigtig sket noget siden. Det er stadig det militære spor, vi følger.

Enhedslisten vil en hel anden vej. Vi vil gerne starte en freds- og forsoningsproces i Irak, og vi har fremlagt et forslag til, hvordan en sådan freds- og forsoningsproces kunne foregå i Irak. Det har vi faktisk lige gjort i dag. Den tid, jeg har

her at snakke i, tillader ikke, at jeg kan nå at fremlægge det forslag, men det er jo så heldigt, at vi har en efterfølgende debat om et beslutningsforslag om at trække tropperne hjem, og der vil jeg komme nærmere ind på, hvad det forslag går ud på.

Kl. 18.50

Men det drejer sig om, at vi bliver nødt til at se i øjnene, at de udenlandske tropper, også de danske, er en del af problemet og ikke en del af løsningen. Jeg tror også, vi bliver nødt til at indse, at vi er kommet forbi det punkt, hvor der er gode løsninger for Irak. Der er mindre gode løsninger, og der er rigtig dårlige løsninger. En rigtig dårlig løsning vil i hvert fald være at sige, at tropperne bare skal blive der. For så kommer der til at ske det, at vi på et senere tidspunkt ender med at trække dem ud, og så er situationen i Irak bare blevet endnu værre til den tid, end den er i dag, og så vil resultatet blive endnu mere katastrofalt til den tid, når også et folketingsflertal engang fatter, at det er kontraproduktivt med de udenlandske tropper i Irak.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Så er taletiden opbrugt. Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Hans Kristian Skibby.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Jeg synes altid, det er interessant at høre Enhedslistens argumenter for, hvor nemt det ville være, hvis man vælger at trække sig ud af en mission som den, de danske styrker er på i Afghanistan, og hvordan det, som det blev sagt fra hr. Rune Lunds side, jo vil være til fordel for de civile i Irak, og at det ville forbedre situationen. Det var de ord, jeg hørte helt direkte.

Jeg vil da gerne spørge ordføreren: Mener Enhedslisten stadig væk, at det vil forbedre situationen, hvis ikke der var internationale styrker i Irak? Mener Enhedslisten ikke, at der stadig væk ville være problemer i konflikterne mellem sunni- og shiamuslimer? Mener Enhedslisten ikke også stadig væk, at der ville være problemer omkring kurderne og slagsmål om olierigdomme og naturressourcer osv.? Eller tror man, at den her freds- og forsoningsdialog, som hr. Rune Lund talte så flot om, vil kunne løse alle de problemer?

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg kan i hvert fald se det, som hr. Hans Kristian Skibby ikke kan se. Det er, at siden de udenlandske tropper gik ind i Irak i 2003 er det kun blevet værre. Jeg har ikke hørt hr. Hans Kristian Skibby eller andre fra krigsflertallet her i Folketinget komme med noget bud på, hvordan situationen skulle blive bedre. Situationen er meget alvorlig i Irak, men der er jo ingen tvivl om, når man ser på situationen i Irak, at hvis vi bare fortsætter som nu, så bliver det kun værre.

En nødvendig forudsætning for at kunne igangsætte andre initiativer er, at den USA-ledede koalition trækker sine tropper ud af Irak. Så kan det godt være, at der er brug for tilstedeværelse af andre tropper; det kunne være FN-tropper f.eks. fra arabiske lande, som vil have en anden legitimitet i den irakiske befolknings øjne. Det er noget, man må se på i dialog med irakerne. Men der er jo ingen tvivl om, at den nuværende militære tilstedeværelse er kontraproduktiv, den er en del af problemet og ikke en del af løsningen.

(Kort bemærkning).

Hans Kristian Skibby (DF):

Det er sådan set rigtigt nok, at situationen ikke er rar i Irak. Hr. Rune Lund siger så, at situationen er værre nu end tidligere. Jeg vil gerne stille et spørgsmål til hr. Rune Lund med hensyn til, at der tidligere var fred, og at der kunne børnene gå sikkert i skole osv. Det er sikkert også rigtigt, at det har været bedre førhen, men det, der var problemet tidligere, var det ikke, at der ikke var frihed samtidig i Irak? Man havde måske freden, fordi man havde en hård og brutal diktator, som lod sin kniv fare, hvis der var det mindste, han ikke brød sig om, og derfor turde folk simpelt hen ikke at opponere eller demonstrere eller andre ting. Der havde man freden, men man havde ikke friheden. Nu prøver man så på at kombinere både fred og frihed, og det vil alt andet lige altid have en pris.

Hr. Rune Lund henviste til en meningsmåling, der sagde, at flertallet af danskerne var imod den her indsats nu. Der har også været en meningsmåling i sidste uge, som viser, at 80 pct. af danskerne er for mere overvågning, altså mere overvågning i Danmark. Kan man så ikke også få Enhedslisten til, når de nu gerne vil kigge på meningsmålingerne, at forholde sig til også andre meningsmålinger?

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Nu skal man ikke bare rette sig automatisk efter meningsmålinger, men en meningsmåling, som viser, at et flertal af danskerne er for at trække tropperne hjem, må da også mane til eftertanke hos Dansk Folkeparti, lige så vel som en meningsmåling hos danskerne, der viser, at 80 pct. er for mere overvågning – nu kender jeg ikke lige den specifikke meningsmåling – selvfølgelig også gør et indtryk på mig og får mig til at overveje, hvad jeg så skal gøre. Jeg mener faktisk, at vi har et godt argument i forhold til overvågning, men det er en anden diskussion, som også Enhedslisten har været med til at rejse mange gange i Folketingssalen, og det vil vi også meget gerne i fremtiden.

Kl. 18.55

Men jeg synes, at hr. Hans Kristian Skibby skulle notere sig, at et flertal af den danske befolkning er imod besættelsen af Irak, men det kan vi nok ikke forvente. Vi kan nok ikke forvente, at hr. Hans Kristian Skibby vil stemme for, at tropperne bliver trukket hjem, men til gengæld er jeg ret sikker på, at det kommer hr. Hans Kristian Skibby nok til at stemme for inden ikke særlig længe alligevel, for det går kun den forkerte vej i Irak. Det vil hr. Hans Kristian Skibby også komme til at opdage snarlig.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Der ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Så er det statsministeren.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Villy Søvndal startede debatten med at besvære sig over, at han følte, at jeg ikke havde givet en retvisende beskrivelse af situationen i Irak. Jeg skulle have givet en mere dystre beskrivelse af situationen i Irak.

Jeg vil altså gerne sige, at jeg selv synes, at jeg var meget nøgtern i min beskrivelse af en situation, som jeg klart betegnede som alvorlig. Jeg beskrev den meget alvorlige sikkerhedssituation, også med tal. Jeg beskrev den meget alvorlige situation med flygtninge. Jeg beklagede, at den freds- og forsoningsplan, som al-Maliki-regeringen har lagt frem, ikke er blevet gennemført.

Så jeg synes bestemt, jeg gav udtryk for, at det er en meget alvorlig situation, og på mange måder føler jeg egentlig, at situationen er mere kompliceret end det, nogle kalder en borgerkrig. Men den der strid om, hvad man skal kalde det,

går jeg ikke så meget op i. Jeg går mere op i, at man får iværksat de rigtige handlinger for at få løst den her situation.

Men jeg må altså også give fru Pia Christmas-Møller ret i, at midt i beskrivelsen af, hvor dystre situationen i Irak er, er der rent faktisk tale om områder, hvor der sker fremskridt. F. eks. er det jo et fremskridt, at der er en demokratisk regering i Irak.

Men jeg vil gerne understrege, at Danmark jo er i Irak på et FN-mandat. Det er FN's Sikkerhedsråd, der har anmodet om, at der er udenlandske tropper i Irak for at være med til at stabilisere situationen i Irak. Danmark er i Irak på anmodning fra den irakiske regering.

Jeg vil også gerne understrege, at målet selv sagt er, at irakerne selv skal overtage ansvaret for deres egen sikkerhed, og målet er, at de udenlandske tropper dermed kan forlade Irak. Målet er, at vi skal hjælpe irakerne med at genopbygge Irak og i det hele taget at udvikle et stabilt demokrati.

Så har hr. Villy Søvndal i dag præsenteret noget, som man måske kunne kalde Villys plan, og jeg lyttede med interesse til, hvad den plan gik ud på, og jeg noterede mig i hvert fald fire punkter i Villys plan.

Første punkt er, at de danske tropper skal ud nu, vi måtte forstå, øjeblikkelig. Det er jo et bemærkelsesværdigt punkt i planen, ikke fordi jeg er specielt overrasket over, at hr. Villy Søvndal har det som et vigtigt punkt i sin plan, men mere fordi hr. Villy Søvndal i en række andre sammenhænge i dag gang på gang har henvist til redøgørelserne fra Forsvarets Efterretningstjeneste vedrørende sikkerhedssituationen i Irak. Vi måtte forstå, at hr. Villy Søvndal har nået en fase i sin politiske udvikling, hvor Forsvarets Efterretningstjeneste spiller en stor og positiv rolle for hr. Villy Søvndal.

Men nu da hr. Villy Søvndal her har fundet en ny allieret, så synes jeg, at det måske kunne være på sin plads at henlede hr. Villy Søvndals opmærksomhed på nogle centrale passager i den vurdering af situationen og truslerne i Irak, som Forsvarets Efterretningstjeneste senest er kommet med. For der står meget klart og tydeligt, at de irakiske sikkerhedsstyrker ikke på kort sigt kan påtage sig det fulde ansvar for sikkerheden i Irak. Der står videre, at for tidlig overdragelse af sikkerhedsansvaret vil bevirke, at oprørere, terrorister og militser udvider de områder i Irak, hvor de fungerer som de reelle magthavere. Der står videre: Koalitionen spiller

en afgørende rolle i at forhindre en eskalation af konflikten mellem Iraks religiøse og etniske grupper.

Kl. 19.00

Så synes jeg, at hr. Villy Søvndal meget skal bemærke følgende:

Det er sandsynligt, at konflikten vil eskalere yderligere og antage form af en omfattende borgerkrig, hvis koalitionen trækker sig ud, før der findes en politisk løsning på konflikten mellem Iraks befolkningsgrupper.

Da nu hr. Villy Søvndal har vist en sådan nyfunden interesse for vurderingerne fra Forsvarets Efterretningstjeneste, så synes jeg faktisk, at hr. Villy Søvndal her skulle bide mærke i denne advarsel mod sådan at trække sig ud over hals og hoved uden sikkerhed for, at de irakiske sikkerhedsstyrker selv kan overtage ansvaret for sikkerheden.

Så var der et par interessante punkter 2 og 3 i Villys plan, altså hr. Villy Søvndals plan, hvor punkt 2 er dialog med nabolandene, og punkt 3 er en massiv økonomisk hjælp til Irak, en slags Marshallplan for Irak. Men der må jeg henlede hr. Villy Søvndals opmærksomhed på, at det jo er ting, der allerede er i gang.

Som jeg redegjorde for i min indledning i dag, er der under forberedelse en international konference, der har navnet »Iraq Compact«, en konference, der er ved at blive organiseret under ledelse af FN og den irakiske regering. En konference, som går ud på at være ramme om en strategi for reformer og genopbygning af Irak. Det er forventningen og forhåbningen, at EU vil bidrage. Det er forventningen og forhåbningen, at det kan lade sig gøre at inddrage lande i regionen i dette projekt.

Vi skal huske, når nu hr. Villy Søvndal taler om en massiv Marshallhjælp, at det jo ikke er sådan, at Irak i den forstand er et fattigt samfund. Der er jo rigeligt med olieindtægter, såfremt infrastrukturen kommer til at fungere, så Irak kan få fuld nytte af sine olieressourcer. Så det er en helt særlig opgave. Der kunne en sådan international konference være en fordel. Det, hr. Villy Søvndal her er inde på, er allerede for længst sat i gang.

Så var der endelig et punkt 4 i det, jeg tillader mig at kalde Villys plan, som altså er hr. Villy Søvndals plan, nemlig at FN skal ind og spille en stærk rolle i Irak. Ja, det har vi jo fra dansk side ønsket hele tiden og arbejdet meget på. Problemet er bare, at FN ikke selv har haft noget ønske om at spille en sådan stærk rolle, i hvert fald

ikke før der er en forbedring af sikkerhedssituationen.

Lad mig minde om, at siden angrebet på FN's kontor i Bagdad i august 2003 er FN's aktiviteter blevet ledet udefra, fra Amman. Det er næppe realistisk med en stærk FN-rolle i Irak uden en troværdig militær beskyttelse og en ordentlig sikkerhedssituation. Den vil hr. Villy Søvndal jo ikke stille til rådighed, fordi hr. Villy Søvndal ønsker tropperne ud øjeblikkelig. Så derved forsvinder grundlaget for en stærk FN-rolle i Irak. Villys plan, hr. Villy Søvndals plan hænger ikke sammen.

Ret skal være ret. Der er noget godt og noget nyt i Villys plan, men det gode er ikke nyt, og det nye er ikke godt. Det gode er at inddrage naboer og forstærke genopbygningsindsatsen, men det er der ikke noget nyt i. Det er allerede i gang. Det nye er, ja, det er måske ikke nyt i hr. Villy Søvndals univers, men altså det nye i den her henseende er, at hr. Villy Søvndal kræver øjeblikkelig tilbagetrækning af de udenlandske tropper. Men det er ikke godt jævnfør advarslerne fra Forsvarets Efterretningstjeneste, og tilmed vil en sådan hovedkulds tilbagetrækning af de internationale tropper betyde, at hr. Villy Søvndal ikke kan få opfyldt sit punkt 4 i Villys plan om, at FN skal spille en stærkere rolle i Irak.

Så vi må sige om denne plan, at noget af den slet ikke er udtryk for selvstændig tænkning, for det er allerede i gang. Noget af den strider mod anbefalingerne fra eksperter. Og noget af den er ganske enkelt urealistisk. Kort sagt: Den plan hænger ikke sammen.

Regerings strategi, for så vidt angår de danske troppers tilstedeværelse, er klar. For det første går opgaven ud på at opbygge de irakiske sikkerhedsstyrker i det sydlige Irak, således at de gradvis kan overtage ansvaret for sikkerheden.

Kl. 19.05

Det fører mig frem til punkt 2, nemlig at vi skal fortsætte processen med, at irakerne gradvis overtager ansvaret provins for provins i den sydlige del af Irak.

Irakerne har allerede overtaget ansvaret i to ud af de fire provinser i det sydlige Irak, og de vil om få uger formentlig kunne overtage ansvaret i den tredje provins, og de vil i løbet af 2007, hvis forventningerne kan blive indfriet – det håber vi de kan – kunne overtage ansvaret i den fjerde og sidste provins. Så det er punkt 2.

Punkt 3 er så, at vi kan justere de danske styrkers tilstedeværelse i takt med, at irakerne over-

tager ansvaret for sikkerheden, med det endemål, at de danske soldater skal hjem, når sikkerhedssituationen tillader det. De skal ikke være der en eneste dag længere, end det er nødvendigt.

Punkt 4 er, at Danmark fortsætter sin genopbygningsindsats, herunder som annonceret i dag, at regeringen har til hensigt at styrke genopbygningsindsatsen i forhold til den centrale regering i Bagdad.

Må jeg så tilføje et mere overordnet og generelt punkt 5, nemlig at vi fra regeringens side også ser det her i en større regional sammenhæng. Der er selvsagt ingen tvivl om, at mange konflikters moder ligger i Israel-Palæstina-konflikten, og at vi derfor må lægge pres på alle relevante parter for at få genoptaget en bæredygtig fredsproces mellem israelerne og palæstenserne. Det hører også med i det her billede.

Lad mig til sidst sige, at jeg jo lyttede opmærksomt til indlægget fra hr. Niels Helveg Petersen, eller indlæggene, for hr. Niels Helveg Petersen har flere gange i dag sagt, at det ikke er et spørgsmål om, hvorvidt vi skal ud, det er blot et spørgsmål om hvornår.

Se, nu kan selv selvindlysende sandheder jo fremsiges med en sådan dybsindighed, at de kommer til at fremstå som orakelagtig indsigt. For ved nærmere eftertanke må jeg sige til hr. Niels Helveg Petersen, at ja, det udsagn, som hr. Niels Helveg Petersen her kommer med, gælder for alle de internationale militære operationer, som Danmark deltager i; at det ikke er et spørgsmål om, hvorvidt vi skal ud, det er blot et spørgsmål om hvornår, for der er ingen steder, vi har til hensigt at blive permanent.

Vi går alle steder ind i internationale militære operationer med henblik på at løse en opgave, og så skal vi ud. Derfor kan hr. Niels Helveg Petersen aldrig nogen sinde undgå at få ret. Jeg vil sige, at hr. Niels Helveg Petersen med hundrede procents garanti vil få ret, hvad enten vi taler om Kosovo eller Afghanistan eller Irak, eller hvor Danmark i øvrigt måtte gå ind i en international militær operation. Det hr. Helveg Petersens udsagn vil altid gælde: Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt vi skal ud, det er blot et spørgsmål om hvornår.

Det gælder også i Irak.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg forstod på statsministeren, at vi var i færd med at gøre arbejdet færdigt i det sydlige Irak,

at det gik fint i Basra, at vi overdrog magten gradvis til irakiske tropper osv. Er sandheden ikke den, at der har været en flugt af talent fra Basra-regionen som følge af de meget ubehagelige undertrykkelsestendenser, der er fra fanatisk shiitisk side, og at det ikke er de nationale tropper, der overtager magten dernede? Tværtimod er regeringens forsøg på at sende nationalregeringen ned og genoprette en autoritet i Basra slået fejl, for det er to konkurrerende militser, hvis aktiviteter den internationale koalition har besluttet sig til ikke at blande sig i, der til gengæld har den fulde magt med kvindeundertrykkelse og undertrykkelse af anderledes tænkende til følge i Basra. Den tidligere blomstrende havneby er nu forvandlet til et shiitisk islamisk stærkt ensrettet regime efter Teheranmodellen.

Kl. 19.10

(Kort bemærkning).

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

To ting: Det første er, at jeg ikke kan genkende hr. Svend Auken's beskrivelse af situationen.

Men det andet, jeg vil sige, er, at det da er helt oplagt, at ikke mindst i Basraprovinserne eller Basra-regionen er der problemer, og navnlig har der været ganske betydelige problemer. Det er også grunden til, at overdragelsen af ansvaret til de irakiske sikkerhedsstyrker ikke har kunnet foregå hurtigere, end tilfældet er.

Men jeg synes trods alt, det er et fremskridt, at de irakiske sikkerhedsstyrker har overtaget ansvaret i to provinser og snart kan overtage ansvaret i en tredje, men hr. Svend Auken har ret i, at den fjerde og sidste, nemlig selve Basra, ligger det tungere med. Men irakerne har selv et mål om at kunne overtage ansvaret i løbet af 2007, og det er selvfølgelig et mål, vi meget gerne vil gøre vores yderste for at de kan få opfyldt.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Var det en del af den oprindelige strategi, at det, vi skulle gøre sammen med andre tropper i den sydlige region, var at omdanne det multikulturelle irakiske Sydirak til en shiitisk teokratisk domineret stat efter iransk forbillede? Er det, som man nu føler er den store sejr, man har vundet, sådan, at når man taler om ro, så er det ro mellem de irakiske militser? Der er jo ingen, der drømmer om, at nationalregeringen har noget at skulle have sagt i selve Basra.

(Kort bemærkning).

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg synes, det er helt fantastisk at høre hr. Svend Auken beskrive situationen i det sydlige Irak som så rosenrød, næsten idyllisk romantisk under Saddam Husseins regime. Alle ved, at der fandt en massiv undertrykkelse sted af irakerne i det sydlige Irak under Saddam Husseins styre, og at der blev begået de forfærdeligste forbrydelser, herunder også miljømæssige, økologiske forbrydelser, som fjernede eksistensgrundlaget for titusinder og atter titusinder af mennesker i det sydlige Irak.

Jeg må sige, jeg tror, at mange, mange mennesker i det sydlige Irak føler en stor lettelse over at være blevet befriet fra Saddam Husseins tyranni.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Der er endnu to korte bemærkninger. Først er det hr. Rune Lund.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Men nogle af alle de mange mennesker, som er meget, meget lettede, går jeg ikke ud fra er nogle af alle de mange, mange sunnier, som har måttet flygte på grund af den undertrykkelse, som er dernede nu. Jeg går ud fra, at statsministeren er bekendt med, at der er rigtig, rigtig mange sunnier, der har måttet flygte fra det sydlige Irak, netop fordi det er blevet et shiadomineret område, hvor militserne regerer. Er det en viden, som statsministeren har?

(Kort bemærkning).

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen jeg står ikke og beskriver sikkerhedssituationen i Irak som perfekt. Tværtimod har jeg sagt, at situationen er meget alvorlig. Men målet må være, at irakerne kan blive herrer i eget hus, at de kan overtage ansvaret for deres egen sikkerhed.

Det er jo egentlig ret fantastisk at høre de påstande, som jeg nu det meste af dagen har skullet lytte til, om, at tilstedeværelsen af de udenlandske tropper er en del af problemet og ikke en del af løsningen, og at det i sig selv ville være en løsning at trække de udenlandske tropper tilbage. Når vi så rent faktisk følger en strategi, der går ud på at trække de udenlandske tropper ud af de provinser, hvor irakerne selv overtager ansvaret, er det også galt. Altså, det hænger jo ikke sammen.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Statsministeren har ikke hørt ordentligt efter. Det, som jeg har stået og sagt fra Folketingets talerstol, er, at vi er nået ud over det punkt, hvor der er gode løsninger tilbage. Hvis vi bare vælger at forlænge troppernes tilstedeværelse i Irak, vil vi om et år stå i en situation, som er endnu værre end den, vi står i i dag, og så beslutte, at tropperne skal trækkes ud.

Det, som sker i det sydlige Irak, og grunden til, at tropperne er blevet trukket ud fra nogle af de områder, er, at de udenlandske tropper, briterne, bare har været en klan blandt flere klaner, og det har været en selvstændig del af problemet. Og det problem er selvfølgelig opstået, i og med at man i sin tid gik ind og skabte det morads i Irak, som er blevet skabt.

Men jeg kunne da godt tænke mig, at statsministeren kommenterede, om han mener, der har fundet en etnisk udrensning sted i det sydlige Irak, eller om statsministeren mener, at der faktisk er nogle vældig tålelige forhold i det sydlige Irak, og at der er nogle bedre forhold i det sydlige Irak, for det tror jeg ikke rigtig at de sunnimuslimer, der er blevet fordrevet, synes.

Kl. 19.15

(Kort bemærkning).

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Altså, det er jo kun, når man er et parti uden for indflydelse og uden for ansvar, at man kan tillade sig at slå ud med armene og sige, at der ingen gode løsninger findes tilbage. Sådan kan en regering jo ikke gøre. En regering er jo nødt til at påtage sig et ansvar og forsøge at finde de bedst mulige løsninger, og vores opfattelse er altså, at den bedst mulige løsning er, at irakerne gradvis, provins for provins, overtager ansvaret for deres egen sikkerhed, således at de udenlandske tropper kan tage hjem, når sikkerhedssituationen tillader det.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Filosofisk og sprogligt har statsministeren jo ret i, at udtrykket »det er ikke et spørgsmål om hvorvidt, men hvornår« kan opløses til at være ligegyldigt, men det er det ikke i den her sammenhæng. Når jeg bruger det her, så har vi en ganske bestemt baggrund, nemlig i det amerikanske midtvejsvalg. Det er min politiske vurdering, at dér skabtes der en ny politisk dynamik, således at både USA og nu også Storbritan-

nien aktivt, jeg var lige ved at sige aktivistisk, søger en vej ud. Det er det nye, og det er det, der ligger bag udsagnet. Jeg vil gerne høre, om statsministeren deler den vurdering.

(Kort bemærkning).

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Jamen igen må jeg sige, at hr. Niels Helveg Petersen har ramt en selvindlysende sandhed, nemlig at når et valg giver et nyt valgresultat, så skabes der en ny dynamik.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):
Der er ikke flere korte bemærkninger. Så siger vi tak til statsministeren. Og så er det ordføreren for forespørgerne, hr. Villy Søvndal.

Villy Søvndal (SF):

Tak for debatten om vel nok det vigtigste tema, forskellen på krig og fred, forskellen på løgn og sandhed. Jeg synes da også, man må sige, at lidt trods alt er nået i dag. Det er lykkedes at få statsministeren bare lidt i tvivl om, om glansbilledet nu også holder. Når man sådan kender statsministerens psyke, er det jo et meget stort skridt at nå dertil, at statsministeren bare kommer lidt i tvivl om, om glansbilledet holder. Det er en hård dags arbejde, der belønnes med det.

Men jeg synes så til gengæld stadig væk ikke, og det er jo problemet, at statsministeren har forstået omfanget af katastrofen, når statsministeren omtaler situationen som alvorlig. Javel, er det et dækkende udtryk for et Irak med følgende kendetegn: 650.000 døde; 2 millioner mennesker flygtet; alle de intellektuelle på vej ud, 2.000 om dagen i øjeblikket; et samfund, der er ved at blive opdelt efter etniske skillelinjer?

Når der er roligere i Basra end i Bagdad, skyldes det jo bl.a., at de etniske slagsmål i Basra er afgjort, det er de ikke endnu i Bagdad, derfor slås man stadig væk i Bagdad. Det er et land i total kaos, et resultat af en krig, en ulovlig krig, der betyder, at iranerne foreløbig er de store vindere, at modsætningsforholdene i verden er øget til et dramatisk punkt af had, som vi kommer til at slås med i årevis, en terror i verden, der er eksploderet.

Det her er ikke en alvorlig situation, det er en katastrofal situation. Og de politikere, der er ansvarlige for det, kommer efter min opfattelse også til at stå til ansvar.

Jeg har begået en uret mod statsministeren i dag. Det har jeg kvitteret for. For efter at have hørt Venstres vilde folk, så var der trods alt et

gran af besindighed i statsministeren – jeg er ked af at sige det, jeg håber ikke, det kommer statsministeren til skade – et gran af besindighed. Men når man hører de virkelige høje derovre, forstår man jo godt, at statsministeren er udsat for et voldsomt pres.

Apropos det der med læren efter valget i USA synes jeg, man skal bemærke, at de neokonservative falder i øjeblikket. Bush faldt, Rumsfeld faldt, chefredaktører i Danmark falder, og sådan ender det også med typer som hr. Jens Hald Madsen. Det er en livsstil, der i øjeblikket er på vej ud.

Så synes jeg nu også, man skal kvittere, når folk er morsomme i debatten. Det var hr. Jens Hald Madsen, der sagde, at han var optaget af fakta – og så netop i forhold til Irakkriegen. Hvis der er nogen her, der har taget fejl i alle faktuelle oplysninger, er det vel netop Venstre. Der var ingen masseødelæggelsesvåben, det er ikke noget, vi tror, det er noget vi ved; der var ingen forbindelse til international terror; og der var ingen atomforbindelse til Niger. Og når man så oven i købet understreger, at man er optaget af fakta, så sætter jeg pris på den form for rå, sort humor, som hr. Jens Hald Madsen alligevel præsterede i dag.

Kl. 19.20

Tak for, synes jeg, kloge betragtninger fra hr. Mogens Lykketoft, hr. Niels Helveg Petersen og hr. Rune Lund. I øvrigt også tak for et godt samarbejde undervejs.

Men det, vi kan konstatere her ved afslutningen af debatten, er, at regeringen i dag ikke levere et bidrag til en strategi. Der var intet at komme efter – med statsministerens ord. Der var intet i retning af et bud på, hvad fremtiden skal bringe, vi skal bare fortsætte i samme spor.

Jeg er selvfølgelig også ked af det, hvis vi har taget statsministeren på et uheldigt tidspunkt. Jeg har tidligere givet udtryk for, at da Baker-Hamilton-rapporten jo først kommer i morgen, skal man have forståelse for det, hvis det er svært for statsministeren i dag at give udtryk for, hvad den danske regerings strategi er. Men jeg synes alligevel, det er påfaldende, at vi har en dansk statsminister, der end ikke tør give et enkelt bud på, hvordan fremtiden ligger.

Statsministeren var meget optaget af min plan, det kvitterer jeg selvfølgelig for. Han glemte to ting – det kan skyldes, at det gik for hurtigt, det beklager jeg i så fald også – for ud over de fire punkter var der faktisk to yderligere, men det ene var pakket ind i punkt 2. Det var en for-

handling med de interne grupper og dermed også en accept af, at den irakiske modstand også er en politisk modstand, og at man er nødt til at søge forståelse med de politiske grupperinger i Irak, der ikke er religiøse fanatikere, men vil bestemme deres eget lands skæbne og ikke vil se værdierne forsvinde.

Det sidste punkt, som statsministeren også lige skal have med i sin »Villyplan«, er det lille ord undskyld. Jeg tror, det er vigtigt, at statsministeren, Bush og Blair som hovedarkitekterne bag det, der har forvoldt så meget nød, viser storheden til at stå op og sige: Undskyld, vi tog fejl på samtlige afgørende stræk, vi beklager samtlige overgreb, samtlige uretfærdigt dræbte i Irak. Vi påtager os ansvaret for noget, vi slet ikke kunne overskue. Vi havde ikke håbet, det var endt sådan, men vi undskylder det. Det tror jeg ville løse ganske meget op, men tak for debatten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller): Afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som tidligere nævnt først finde sted torsdag den 7. december 2006.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 12:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk tilbagetrækning fra Irak.

Af Niels Helveg Petersen (RV) og Mogens Lyketoft (S) m.fl.

(Fremsat 24/10 2006).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Som sagt har Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fremsat beslutningsforslaget om dansk tilbagetrækning fra Irak, hvorefter regeringen opfordres til at udarbejde en plan for tilbagetrækning af de danske styrker i Irak så hurtigt som muligt.

Vi har jo lige haft en livlig debat, hvor mange problemstillinger er blevet vendt, og jeg skal forsøge at undgå at gentage disse. Men jeg vil fokusere på spørgsmålet om de danske styrkers tilstedeværelse i Irak, som er kernen i beslutningsforslaget.

Lad mig starte med at sige, at der i dag desværre stadig intet ansvarligt alternativ er til en international militær tilstedeværelse i Irak. Jeg kan oplyse, at al-Hakim netop har forladt Det Hvide Hus her for et par timer siden og sagt, at han beder de amerikanske styrker om at blive.

Det er af samme grund, at FN, vel at mærke efter anmodning fra den irakiske regering, netop har vedtaget en ny sikkerhedsrådsresolution, der forlænger bemyndigelsen af den multinationale styrke med endnu 1 år. Også Danmark må yde sit til at løfte denne opgave. Vi må være os vores ansvar bevidst, ellers overlader vi det demokrati, som Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre faktisk var med til at beskytte i et par år, og det var fint, til terroristerne og fundamentalistene.

Vejen frem er jo ikke at give disse frit spil, for prøv nu at tænke på, hvad der ville ske, hvis de multinationale tropper pludselig forlod Irak. Statsministeren har lige nævnt, hvordan Forsvarets Efterretningstjeneste så sent som – var det i går morges eller i morges? – advarede kraftigt imod det, og lad mig udvikle dette: Hvad ville det betyde for den demokratiske proces, der kun netop er ved at spire? Hvad ville det betyde for landets sammenhæng? Hvad ville det betyde for det i forvejen alt for høje voldsniveau? Det ville stige, demokratiet ville falde, og landet ville måske blive splittet op med stor uro og usikkerhed i regionen til følge.

Kl. 19.25

De fleste eksperter er da også enige om, at det er for tidligt at trække sig ud af Irak. Følgerne er uoverskuelige. Irak kan falde fra hinanden, formentlig for at blive delt op i to eller tre etniske og religiøst betingede regioner eller stater med en meget ulige ressourceadgang. I den proces ville volden eskalere yderligere, og vi ville se et betydeligt større antal flygtninge og internt fordrevne, end tilfældet er i dag. Al-Qaeda ville forsøge at udnytte situationen, og der ville være risiko for, at Irak bliver en såkaldt failed state.

Samtidig ville de demokratiske processer og institutioner, der netop er blevet etableret, og som S og R altså har støttet igennem et par år, blive undermineret. Irakerne ville ikke være i stand til at kontrollere sikkerhedssituationen i